

308839

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 3

సంపుటము ౩

చెన్న పట్టణము 1916 సం నెవ్వంబరు నెల 18 వ తేది సోమవారము

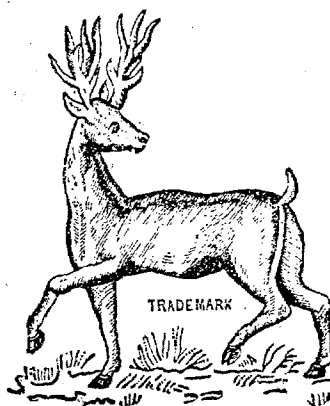
No 143

న శ నా మ సం వ త్స ర ఖా ద్ర క ద నూ స బ హు శ వ ష్టి క్ష.

సంచిక ౧౪౩

చ త్ర ము ల రా జు

అ స లు "లే డి" గు టు తు

Hed Office:-
Bombay
Branch:
Calicut

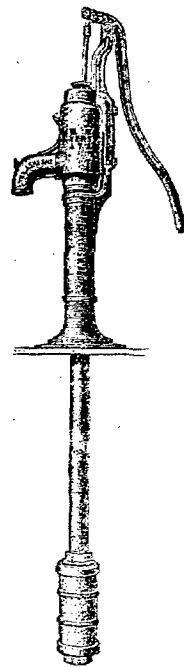
541

అందముగకు, చౌకక, చాలశాలము నున్నటకు "లేడి" గుటుతుగల గొడుగులనేవాడుక. "లేడి" గుటుతు గొడుగులే చాల మంచి"వని ప్రతివారును చెప్పుదురు. జాతీయ వస్తు ప్రదర్శన కళయందను పేరు వహించినదియే. బనియన్లు, ఫెల్టబోటీలును చాల తక్కువ రేట్లకు దొరక గలవు.వలయువారు ఈక్రింది విలాసమునకు వ్రాయుడు.

Ebrahim Currim & Sons,
Umbrella Merchants,
No. 251/53, ESPLANADE ROW, MADRAS.

కొత్త వింత.

వ్యవసాయమునకు
చేతినిల్ల గొట్టము.

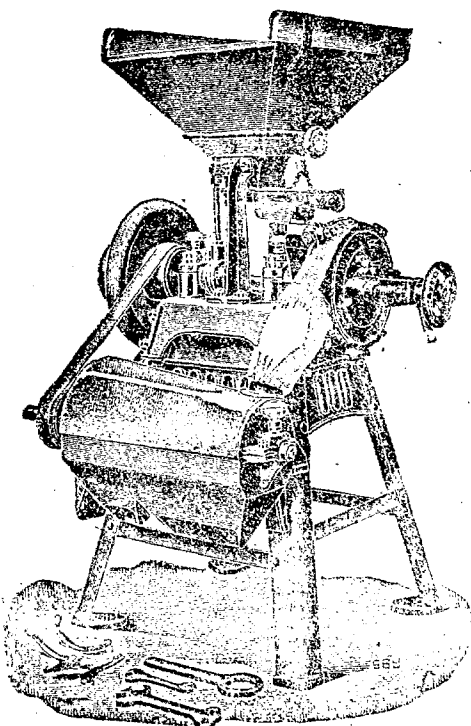
గంట 1.2 4000 గాలనులు తోడ గలదు. 8 చెక్కును. అతి సులభ యంత్రము. ఎం. ఎన్. పి. ఫుటలా గారు నూపరిం డెంటు ఆఫ్ ఇండస్ట్రీస్, బనగానపల్లి వారిచే కొనియాడబడినది. మూల్యము రూ 180. 150 అడుగుల లోతున నుండు నూతులకు పనికివచ్చు పంపులను సయి తము ఇయ్యబడును. విశేషములకు దిగువ వారికి అంగీకారము వ్రాయుడి.

కె. బి. జోషి అందు కో

నెం 321 హరన్బీ రోడ్డు,
ఫోర్ట్ బొంబాయి.

K. B. JOSHI & CO,
NC 321, HORUNBY ROAD,
Fort Bombay

పప్పులు పిండ్లు తయారుచేయు యంత్రములు

ఈ మిల్లు 3 గుట్టముల శక్తితో భారీగా పని చేయును. శనీగలు, కందులు, వల్లె రాపప్పులును గోధు మలు, బియ్యము, పప్పులు మొదలైన వస్తువులను మిక్కిలి మృదువైన పిండిగాను ఒక పర్యాయములోనే తయారుచేయును. ఫ్యాక్టరీల వారికి సహకారి వ్యాపార ముగ బహులాభించును. కొద్దిపెట్టుబడితో వ్యాపారము చేయ యత్నించువారికి ఇది చాలా లాభకరము.

గాబర్న ప్రూడ్ కిరసనాయిత్ యింజనులు (3½ గుట్టములు మొదలు 60 గుట్టముల పకరునకు) గ్యాసు యింజనులు, సెంట్రు ఫ్యూజులు పంపులు, డాకిపంపులు, చేతితో మంచుగెడ్డ చేయు యంత్రములు. (గంటకు 6 పవులు) ఎదుపచ్చికరను గ్యాసు యింజను వల్లె రాప పువయోగించు బొగ్గుచేయు బట్టిలును, మొదలైన ఫ్యాక్టరీలకు కావలయు సమస్తసామానుల గూడ మానద్ర దొరకును. తిస్సిర్లు మాకు వ్రాసి తెలిసికొను.

ఇండియన్ కామర్సు అండు ఇంజనీర్స్ కంపెనీ,
150 ఇంజనీర్లు, మెషిన్ మిల్లువారు వర్తకులు.
4, శింబుదాసు వీధి, మద్రాసు.

సంగీత ప్రదాయిని

నెల రూపాయలు 3.

ఈ గ్రంథము అతిప్రసిద్ధి చెందిన దాక్షిణాత్య గాన విద్యాపారంగతులైన విద్యార్థి కె. వరదాచార్యులు, కె. వి. శ్రీనివాస అయ్యంగారు, వీరి కృష్ణమాచార్యులు వీరిచే రచింపబడినది. ఇందు లక్షణ సంగ్రహమును ఆభ్యాసగ్రంథకు లును, స్వరజతులు, వర్ణములు, తాళగద్యాగారి కృతులు, పట్నం సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి కృతులు, దీక్షితకృతులు మొదలగు, సుమారు 140 పురుషులను స్వర, సాహిత్య తాళ, కాలములకు గురుతు తేచ్చురచి అందిరికి సులభముగ గ్రాహ్యమగునటుల వ్రాయబడియున్నది. హాస్యనియము, వీరి ఈ ఉభయవాద ములకు పటములును, వీటి గుణములును, వీటి నుపయోగించు విధములును వ్రాయబడి యున్నవి. డి.ఎల్.క్రాస్ 16 పుటలు వైజు, 500 పుటలు. దశరథి క్లెస్ కాగితములో ముద్రితము. కాలికో బయిండు బంగారు గిలెటు చేయబడి యున్నది. వలయువారు ఈ క్రిందివారికి వ్రాసికొనవలెను.

మెసర్సు నాగో అండు కంపెనీ,
ప్రింటర్స్, మద్రాసు.

గ్యాలీన్ మోటారు సారశాల.

మోటారుబండ్లు నడుపుటను, వాటిని పాగుచేయ గలుగుటను తరిపేయదు నిచ్చుటను మోటారుబండ్లు ఎట్లు నడుచునో యేదేభాగములు యేదేపనులచేయునో అవి చెడి పోయినపుడు స్వల్పముగా చేయు రిపేరులను యాయంకముల నెల్ల ఆభ్యాసపూర్వకముగా ఈసారశాలలో, యూ.గో.పి.యన్ దొరవల్ల నేర్పించబడును. ఇది రెండుమాసములలో నేర్పించి గవర్న మెంటు వారికదనంబి లై సెన్సు యిప్పించిపంపబడును. అందులకు ఫీసు 60 రూపాయలు కిట్టరలయును.

తిరిగి క్లాసులు ఆక్టోబరు నెల 1వ తేదీనుండి ప్రారంభ మగును. క్లాసులో చేరదలచినవిద్యార్థులు ఈనెల 30 వ తేదీ గాని అంతకు ముందుగాని దరఖాస్తులు చేసికొనవలె పోయగూరి విద్యార్థులు కోరికతో నివసించుటకు తాక బడును. ఈ క్రింద నుదహరించు వారికి వ్రాసికొనుడు (41) గ్యాలీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, వజ్ర

Galley & Co., 149, Broadway M

బాధాపీడితులకు వరము: ఐవోడిక్ సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసపరిల్లా

అపరిశుభ్రపు రక్తమువలన జనించుబాధ్యములకు కీరీటుమంటి మందు. కురుపులను, మచ్చలను గండమాలలను పుండ్లను, ప్రానినోప్సులను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి (82)

వనోపధిసాగ్నపరిల్లా గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైనను మధ్యవచ్చినను అన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును. శరీరమునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును కారెసంబంధమును నోప్సులను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరచును. శరీరారోగ్యమును గలుగ జేయును. 16 రోజులవర కుండుటకు 4 టేబుల్ బుడ్డిలలో అమృతమును.

ప్రావైటరు:— పి. డి. సావంత్. 144. ఫనసవాడి. నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT. Fanaswadi No. 144, No. 2, BOMBAY.

పోస్తు బాక్సు 212, మదరాసు.

సమకాలికాభిప్రాయములు

బ్రాహ్మణాబ్రాహ్మణవాదము.

బ్రాహ్మణులకును బ్రాహ్మణేతరులకును మనస్ఫూర్తి నే కము లుండుటవలనను, శూద్రపంచములు బహుసేవముగా జూడవలసివలనను హిందూదేశమునకు స్వపరిపాలన విధి గూడదని దక్షిణ యిండియాలో కొందరు వాదించుచు న్నారు. ఈ వాది భేదము మిగుల అసహ్యకరమైన దనియే మాయుద్దేశ్యము. ఇంకను మనలో పంచములుండుట బట్టి యే ప్రపంచమున నున్న పంచములకు బంగళింప బడుచు న్నాము. వాదిభేదమున మనమెంత గర్హించినను గర్హకాలము లో గాని ప్రస్తుతకాలములో గాని ప్రపంచమున బ్రాహ్మణేతరులకు లేకపోలేదు. గ్రీకుదేశమున హీలతులను హీనకులు బుండలేదా? అంతమాత్రమున ఆదేశ స్వపరిపాలన కేమైన యాటంకము గల్గినదా? గోము సామ్రాజ్యమున స్త్రీలయనులను హీనకులు బుండలేదా? వారు కాలక్రమమున నధిక బలోపేతులుగా లేదా? ప్రస్తుతకాలమున నత్యంత స్వపరిపాలనా స్వేచ్ఛ ననుభవించు ఆమెికా దేశపు సంయుక్త రాష్ట్రము లలో నీగ్రోజాతివా రతిహీనకులుగా జూడబడుచుండలేదా? వారు మన పంచములకన్న నధములుగా పరిగణింపబడుచుండలేదా?.....నీగ్రోజాతి వారనుదినము నభివృద్ధిచొందుచుండుటకు స్వపరిపాలనమే ముఖ్యకారణ మగుటవలన మనకు గూడ స్వపరిపాలన లభించునపుడు మనహీనకులును అన్ని విధముల నభివృద్ధిలోనికి రాగలరని మన స్వపరిపాలనాకలంబకుల బలవత్తరవాదము.

మనః పూర్తిక ఇండియాదేశ స్వపరిపాలన గూడదని వాదించు భారతీయు లనెనున్నారు. ఉండవచ్చును కాని ఆంగ్లోఇండియనుల యభిమానము నభిలషించి వారి యామోదముకొరకు మాత్రమే హిందూదేశస్వపరిపాలన మనభిలషనీయమని తరచుగా వాదించు నీచులవాదన అసహ్యకరములు. మా నమర్యాదలుగల బుద్ధిపంతుల బట్టి యామోదమును గర్హించురు. ....స్వపరిపాలన బొందుట కనేక కష్టముల ననుభవించవలయును. మనము స్వపరిపాలన నొందుట కిచ్ఛాలమని యేలోపములు మొపబడినవో ఆ లోపములు స్వపరిపాలన ననుభవించు దేశములందును కొలదిగనో గొప్పగనో ఉన్నవి. ఈ లోపము లన్నియు స్వపరిపాలన వలననే చక్కజేయబడగలవు. (స్వపరిపాలన నొందనిది నమ యెన్నడును చక్కబడనేరవు.) స్వపరిపాలన ననుభవించు దేశములలో నేదేశమునందును ప్రజ లందఱును పరిపూర్ణ బుద్ధిపంతులుగను, పరిపూర్ణ న్యాయవంతులుగను, విశ్వపురుషులుగను ఉండలేదు.

బ్రాహ్మణుని అస్పృశ్యనాచారముగూర్చి బ్రాహ్మణేతరు లనేకవిధముల బలవత్తరము. ఈ యస్పృశ్యనాచారము సాశ్వాత్యులలో మాత్రము లేదా? హిందువుడేయైనను, మహ్మదీయుడేయైనను లేక బ్రాహ్మణుడేయైనను బ్రాహ్మణేతరుడేయైనను ప్రతిభారతీయుని దే న సాశ్వాత్యులీయస్పృశ్యనాచారభావము జూపుచుండలేనా? భారతీయులుండు రెండుబండ్లలో యూరోపీయనులు ప్రయాణ మేలచేయుటలేదు? వారితేల ప్రత్యేకబండ్లందుండవలెను? హిందూదేశములో హైందవులకు కొన్ని తావుల నిండుకట్టుకొనుట కధికార మేలలేదు? వారిదేశములో వారికొన్ని బాటల నుపయోగింపగలుగు స్వాంత్ర్య మేలలేదు? ఉత్తరభారతీయులైనను ఆంగ్లోఇండియను క్లబ్బులలో భుజింపగలుగుటకల యనర్హులైరి? భారత భూమిలో భారతీయు లేల యెవ్వరైనా దొంగముల కనర్హులైరి? బ్రిటిషులధి నేత్రముల కేగుటకు భారతీయులేలయనర్హులైరి? భారతీయులవచ్చు మాత్రమున చరితమెరికాసంయుక్తరాష్ట్రముల కేగుటకల ననర్హులాయెను? వైదేశముల కేగుటకు ప్రయాణపుటాజ్ఞాపత్రములు హైందవులకు లభించు లేల నుద్దుటయ్యెను? గ్రేటుబ్రిటను నందలి విద్యాధికారుల భారతీయ విద్యాధిపతులయేలేల విద్యాభావము గలిగి యుండవలయునా?

ఈయనర్హముల పరిశీలనకొనుటకును, ఈయనమానముల ప్రతిపాదించు దేశీకొనుటకును, ఈయనాచారముల నిష్కరించు కొనుటకును స్వపరిపాలనము అప్పుచురేమో భిన్నభిన్నాభిప్రాయముల బుద్ధివంతు లాలోచించెదరుగాక!

భారతీయులలో భూగతియులను, జాతిమతిభేద వివక్షణములేక చిల్లర యందొంగములు సుముగా పంచివెట్టబడుచున్నవను చిల్లర యాలోచనలచేదూరదృష్టిలేని బుద్ధిహిందువులగు చిల్లర మనుష్యు లీ నిరంకు కాళికా పరిపాలనమే

యుత్తర భాగతి పరిపాలనముగా నెంతురు. ఇంతకుంటేను తనకు సుపాలన యుండజాలదనియే వారి యుద్దేశము! "ఆవనిగ, మోకాలవేసి కుమ్మడికాయ కుళ్లబెట్టుకునే" సామెత నివేషముములో వారిందుక జ్ఞాపకము తెచ్చుకొనిన భాగండునా. అస్పృశనీయులని కొన్ని జాతులవారి నెడతేయుట పూర్వసిద్ధాంతమ బుద్ధి లోపమే యనుకొందము. దేశముల నెనుకదేశములను, ఇండముల నెనుక ఇండములనుగూడ అస్పృశనీయులుగ పరిగణింప నిశ్చయించుకొనిన యూరపు ఆమెికా ఇండవాసుల బుద్ధి దేదిష్టమననుగు విశ్వబుద్ధియు యుండనోవు? ఇటుల ఆంగ్లోక్రిష్టియన్ దేశములనుండి అభిల ప్రపంచకంఠనీయులకు మహాపురుషులు వెలుగడలేదా యందులేము? హీనకులధ్యులయ్య దేశకంద్యులయి హిందూదేశాలయములలో నారాధింపబడు నుహనుభావులు మాత్రము లేరామను సంగతి పిచారదోయము.

నిరంకు కాళికావారమువంటి పరిపాలన వలనహీనకులములు కొలదిగానైన కొంతకరకు వృద్ధిలోనికి రావచ్చును. కాని హైందవభూమియందలి భారతీయ జాతియంతయు సభివృద్ధిలోనికి వచ్చి ప్రపంచకంఠనీ ఇతర జాతులతో సామ్యము గాంచకలెన్న నా యుద్దేశ మొక్క స్వపరిపాలన మూలముననే నెగవేరగలదు:—“మోడరను రివ్యూ” పత్రిక.

ఆంధ్రోద్యమము.

నాయకుల దేశసంచారము.

(మాన్వటియ విలేఖరియొద్దనుండి)

బరంపునము, సెప్టెంబరు 15:— ఆంధ్రోద్యమ నాయకులును, గుంటూరు నాన్దవ్రులును, స్వాతంత్ర్య పరాయణులును, ఆంధ్రమహాసభ స్థాపితోపసభాకార్యదర్శులును నగు, లోకమాన్య కొండ- వేంకటప్పయ్యపంతులు బి. ఎ. బి. యల్ గారును, బందరు నాన్దవ్రులును, సరస్వతీ నికేతన ప్రతిష్ఠాపకులును నగు కవుతా- శ్రీరామశాస్త్రిగారును, ఆంధ్రనైక సంఘసభ్యులగు శ్రీయుత ప్రసాదరావుగారును, మామండలమున నాంధ్రోద్యమస్వాస్థికారకును, ఆంధ్రనిధికి భనమున నూలుచేయుటకొరకును, ఇప్పుడు మాయూరికి వచ్చియున్నారు. వారు తొలుత్తో ఊరిలోని నాయకులను ఆంధ్రభాషాభివృద్ధి సమాజమును సందర్శించి, ఆయావోట్ల వారితో నీవిషయమునుగూర్చి చర్చించుటయేగాక, 14వ తేదీ సాయంకాలము కల్లికోట వైపుండు జ్యూబిలీ పునమందిరములో నొక సార్వజనికసభ నేర్పాటు గావించి, ఆనాడు పునమందిరము, విద్యార్థులు, కర్షకులు, న్యాయవాదులు మున్నగువారితే నిండి యుండెను. ముగిసిన రా. నాభి రామమూర్తిపంతులు బి.ఎ. గారైనా సాధిపత్యమున కహించి, ముగిసిన కొండ- వేంకటప్పయ్యపంతులు గారు ఆంధ్రజేతనాంధ్రమును, ఆంధ్రుల యాస్పత్త్యమును, వారిరాజ్యవిస్తీర్ణమును చర్చించివెట్టి, నేటివారి యవధులనుగూర్చి ముచ్చటించి, ఆంధ్రరాష్ట్రావశ్యకతలనుగూర్చి నొక్కసక్కాచించుచు, ఆంధ్రమహాసభావాత్రమును దెలియజెప్పి జాతీయత, ఆంధ్రనిధి, విశ్వవిద్యాలయము ఆంధ్రనైకకాంక్షము అని చేయుచున్న పని, మున్నగు వానిని గూర్చి విశదీకరించి తా మాంధ్రనిధి కై భనమున ప్రోగు చేయవచ్చి యున్నట్లు దెలియ జెప్పిరి. విశయస్వామ్యము గంభీరమై, విశేషప్రజ్ఞాగర్భితమై యుండెను. తరువాత శ్రీయుత కవుతా శ్రీరామశాస్త్రిగారు లేచి తన సహజ చురుగు స్వరమునో, మంత్రోదయమున పద్యరూపమున చేసిన పుస్తకము, ఆంధ్రజాతీయతగూర్చియు, ఆంధ్రుల ప్రత్యేక వ్యవస్థాత్మకముగూర్చియు, భాషాప్రయుక్త, భాషాస్థానకళగూర్చియు, దేశభాషామూలకవిద్యా, ప్రవాసమునుగూర్చియు సమగ్రభాగంభీరవక్తవ్రువుయ్యో, నావనస్సెప్పి, తొలుత విచ్చిరమి! యాంధ్రనిధిగాన భనమున ప్రోగు చేయుటయే మనవియును, రాజధానికి ప్రభుపట్టణ మగు మాయూరి నారంభించి, ఆంధ్రమండలములలోని ప్రతి పట్టణమునకునావు సరికట్టునున్న దనియును, తాము పట్టుకొని వచ్చిని అక్షయసాగ్రలో నెవరికీ గొచినకునునుచుల వారు చేయవచ్చు ననియు నవియును ముచ్చివ్రావకే వినియోగింపబడు ననియు దెలియజెప్పిరి. తరువాత శ్రీరామశాస్త్రి పతిగాను లేచి, ఆంధ్రోద్యమస్వాస్థికై నేటివకు సహాయము చేయుట ప్రతియోగ్యుని పధి మని విప్రులుగా జెప్పు కరతాశధ్యముల మిన్ను ముట్ట నగ్గ మగ నెను. ప్రపంచులు గారును వారినుద్దేశమున ఈయూరి నికమ కొలదిగలను బుండురని పినుచున్నానము.

తేలుమందు వెల సీసా ౧-కి 0-8-0.
తేలుకాటువలన అసాయములేదు గాని విశేష

బాధగలదు. తేలు కాటు విషము

నత్తురుగో ప్రవేశించును. బాధ
సరముల మొం పెద్దనరముదగ్గర
నుండి లాగుట ప్రారంభించును. కుట్టిన గోమను
ముద్దగునటులు చేసిన బాధతగ్గును.

కస్తూరి తులం 1 కి రూ. 30-0-0

గోరోజనము తులం ౧కి 2-౦-౦

రసభస్మము తులము 1-కి రూ 0-10-0

కుంకుమ పువ్వు " " 2-0-0

అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి, అండ్ మద్రాసు

వాతావరణ సీతి

1916 సం. సెప్టెంబరు 18-వ తేది.

ప్రదేశములు.	కడచిన 24 గంటలలో		వర్ష పాతము.			
	అల్ప, నీడము ఉష్ణోగ్రత	అల్ప, నీడము ఉష్ణోగ్రత	అల్ప, నీడము ఉష్ణోగ్రత	అల్ప, నీడము ఉష్ణోగ్రత		
గోపాలపురము	29.581	87.2	80.3	14.97	28.23	
వాల్తేరు	29.587	86.0	76.6	0.06	21.61	22.34
కాకినాడ	29.618	87.1	76.5	...	24.05	21.50
బందరు	29.633	84.3	75.5	...	39.64	23.04
గుంటూరు	...	86.0	74.6	...	26.92	21.34
నెల్లూరు	29.677	81.4	77.4	0.07	16.59	10.94
మద్రాసు	29.697	87.0	78.0	0.01	13.03	15.56
కడపూరు	29.709	88.7	77.0	...	13.36	14.61
నాగపట్టణము	29.728	89.6	75.7	0.10	15.68	11.90
కొలంబూ	29.808	84.6	77.6	0.20	71.10	40.15
తిరువనంతపురము	29.724	81.8	78.0	0.10	39.52	39.99
కొచ్చికోట	29.814	95.7	74.7	0.08	91.43	86.11
కల్లికోట	29.814	81.3	75.6	...	94.79	97.77
మంగళూరు	29.807	77.7	78.1	0.80	100.68	113.22
బొంబాయి	29.721	82.7	76.2	1.13	76.69	66.38
హైదరాబాదు	29.662	81.4	70.2	1.18	37.20	23.63
అనంతపురము	...	79.6	72.1	0.08	22.63	12.35
బళ్లారి	29.721	80.7	72.7	0.18	18.77	11.59
కర్నూలు	29.716	79.0	78.8	0.46	23.27	19.39
కడప	29.712	82.9	76.3	0.03	30.31	19.14
తెంగుళూరు	29.763	77.4	65.5	0.10	35.45	22.18
కొడైకనాలు	22.700	63.1	52.9	0.01	39.68	30.48
ఉదకమండలము	22.934	62.6	52.4	0.14	34.92	35.42
కోయంబత్తూరు	29.773	89.9	71.1	...	14.28	8.99
నెల్లూరు	29.729	83.5	73.8	...	34.88	23.76
సేలము	29.765	86.0	72.6	...	25.65	24.83
తిరువనాపల్లి	29.746	89.1	75.1	0.02	19.11	14.39
పుడుకోట	29.753	89.0	74.9	0.11	26.51	18.44
మధురై	29.735	88.2	75.8	...	17.55	15.65
తిరువల్వేరి	...	...	...	...	9.30	6.56

దక్షిణపు కొనను, వింహళమునను నాయుభాగమున మార్పు లేదు. తక్కువ వోట్ల కేంద్రీకరించి, ఉత్తరమున నాయుత్తయ మేల్పడినది. నేడు దయమునుండి యుత్తరమున ఈభాగ్యమునందయు దక్షిణమున నైరుతినందయుగాలి వీచుచున్నది. చుట్టూర్పు ముత్తమున తక్కువగాన దక్షిణము హెచ్చుగాన ఉన్నది. దక్షిణండ్లములలో 10 డిగ్రీలున కన్నెటకమున 6 డిగ్రీలున హెచ్చి యున్నది. తగ్గియున్నది. ఉత్తర పర్వతాలలో మాత్రము రాత్రియున్నది తగ్గియున్నది. వాయువునందు గోచాల తగ్గినది. తూర్పున చుట్టుకొని విశేషము వర్షము వర్షియన తప్పతక్కినవోట్లన తక్కువగా వర్షించి, ఉత్తరమునందులనము కలిగినది.

ఆర్. ఎల్. జో
వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడ

దేశీయ తంత్రీవార్తలు

(మా విలేఖకుల వద్దనుండి)

దక్షిణహిందూస్థానము

ఓడలో దొంగతనము.

కల్లికోట:— సెప్టెంబరు 17:— మలబారు జిల్లాలో పాన్వనితాలూకాలో వాలపాడు మత్రికములకు నడుమ నొకడు తెలుగువోడ ప్రయాణము చేయుచుండగా అర్ధరాత్రివేళ 7 గురు మోస్తాము ఆయుధపాటులై వోడలోనికి కెక్కిరించి లును నావికులను బెదరించి రూ 800 ల వెలగల సాత్తును హరించిపోయిరి. ఆమరు నా దుదయమున వోడ లెండేలు వాల పాడు పోలీసువారికి రిపోర్టుచేయగా సము ఇన సెక్టరు ఎస్సె కుట్టిగారు పట్టుదలతో ఓడదొంగలను వెదకించిరి. 1 గురు దొంగలను కొంతవోరీ ఆస్తినికూడ పోలీసువారు పట్టుకొనికేసు చేయగా చొగాటు మేజిస్ట్రేటుగారు విచారణచేసి సెషన్సు కోర్టుకు పంపిరి. జిల్లాజేజీగారు జి. హెచ్. బి. జాక్సన్ ఐ. సి. ఎస్ గారు ఈ కేసును నిన్ను మొన్నను విచారణచేసిరి. ముద్దాయి లందరూ నేరము చేసిరిని అసెస్మెన్టు తీర్మానించిరి. మొదటి ముగ్గురు ముద్దాయిలకును ఛెరి 7 సంవత్సరములను తక్కిన 4 గురికిని ఛెరి 3 సంవత్సరములను కఠిన పరకమున శిక్షగాను విధించిరి.

కొయినాశాఖ.

ఉదకమండలము, సెప్టెంబరు 16:—1914-15-లో రు 3,71,488 లును 1915-16 రు 9,51,625 లును ఆదాయము వచ్చినది. కొయినా చట్ట పట్టక సెరుగుటయే యందులకు కారణము. ఈ పట్టక చింతిసాపట్ట యందురు. అమృతము హెచ్చుటవలన లక్ష రూపాయ లదనము లభించినది.

తిరువాన్కూరు చిన్న రాణిగారికి పుత్రికాజననము.

తిరువనంతపురము, సెప్టెంబరు 18:— నిన్నను ప్రాద్దు ననే చిన్న రాణిగారికి పుత్రికాజననము కలిగినది. ప్రస్తుతమున్న మహారాజాగారి తల్లిగారి వెనుక నీరాజకుటుంబమున నాడపిల్లలలేరు. ఇప్పుడే రాకుమారి పుట్టినది. తిరువాన్కూరు సంస్థానమునం దంతట నుత్సాహము జరుగుచున్నది. మామూలు మర్యాద మేరకు పుత్రికాజననముకాగానే షీరంగులను కాల్చిరి.

చెన్నపురి దొరతనమువారి

కార్యనిర్వాహక సంఘము.

ఉదకమండలము, సెప్టెంబరు 18:— సర్ హార్టున్ మాకర్టగారి స్థానమున హెచ్. ఎఫ్. డబ్ల్యూ గిల్మను గారు కార్యనిర్వాహక సంఘముగా నియమింపబడిరి. వీరిపుడు రివిన్యూవోర్డులో 4 వ సంఘము.

మైసూరు వార్తలు.

స్టేగువ్యాధి:— సెప్టెంబరు 1 వ తేదీతో నంతమగు వారములోపల మైసూరు నగరములో స్టేగురుగృత 72 రిని బాధించెను. అందు 47 గురు మరణించిరి. వ్యాధి నాపి నేయుటకు ఆరోగ్యవ్యవస్థలచే తగిన ప్రయత్నములు చేయబడుచున్నది.

క్రోత్త భోజనగృహము:— బ్రాహ్మణుల కొక భోజన గృహము స్టేషనుకుటకుగా కి. శే. ఎ. పద్మరాజయ్య ప్రపండితులుగారు మరణకాలమున రూ 5000 లను రూ 2500 ల విలువగల కలపయను విరాళముగా నొసగిరి.

స్నేహబృందము:— స్నేహబృందమువారి 18 వ సాంకర్షిక వర్ధంత్యుత్సవము గవర్నమెంటు హైస్కూలు నుండి ముఖ్య మొన్నటి శనివారము సాయంకాలమున జరుపబడెను. మైసూరు హైకోర్టు ముఖ్య న్యాయమూర్తిగారి సభాధిపత్యమున జరిగింది. బిగోడా దివాను మాధవరావుగారు, టి. ఆనందరావు పి. సి. జి. గారును ఈ సంతాపనము ముఖ్య ప్రాధాన్యముగా వచ్చారు.

హిందూ

మొయిలు స్త్రీమరు.

హిందూ, సెప్టెంబరు 18:—ఈ నెల 1 వ తేదీన హండిమలు శరీరస్థియు ఈ నెల 6 వ తేదీ టపా గుచ్చుచున్నట్లును పెడనా స్త్రీమరు ఈ నెల 17 వ తేదీ శ్మశనము చేరినది.

ఒక సైనికుని చంపుట.

పూనా, సెప్టెంబరు 17:— పీటరు ఓబ్రేనసు సైనికుడును మరి యిద్దరును ఘోరము బాధ కీసులోనుండి కాంటినుకు పోయి అచట నుద్యమును త్రాగి ఒక వీరు సీసానుకొని రాత్రి 9-10 గంటల నుద్య మైదానమునకుపోయి అచట గూడ మిగిలిన నుద్యమును త్రాగుచుండిరి. అంతలో నెకరో వెనుక నుండివచ్చి ఓబ్రేను తలమీద నొక బెబ్బుకొట్టిరి. అతడు చప్పన లేచినిలువబడగా మరియొక బెబ్బుకొట్టిరి. దానితో నతడు క్రందపడి ప్రాణములను విడచెను. హంతకులు పారిపోయిరి. ఇంతవరకు దొంగలేదు. చంపబడిన సైనికునివయసు 25 సంవత్సరములు. ఈ కేసును నిన్నటిదినము విచారణచేసిరి.

హాజి యాత్రికులు.

కరాచి, సెప్టెంబరు 17:— బస్రా-పారసీకసింధుశాఖ ప్రాంతములలోని యాత్రికులు హాజి పోవుటకు సదుపాయములను చేయుట కవతీ బ్రిటిషు దొరతనమువారు ప్రయత్నించుచున్నారు. కాన యాత్రికులు బస్రాలోని భీపుపాలిటికలు ఆఫీసుగారికి వ్రాతమాలముగా తెలుపవలెను. వచ్చిన దరఖాస్తులనుబట్టి ఏర్పాటు లుండగలవు.

మొయిలు స్త్రీమరులు.

హిందూ, సెప్టెంబరు 18:— 12 వ తేదీ సీనుట పాలను తీసుకొని లండనుకు వెళ్ళుచున్న సాల్ సెట్టిస్తీమరు ఈనెల 17 వ తేదీ ఆదివారమునాడు నుద్యాయము 2 గంటలకు ఏడెనుకు చేరినది.

గత నెల 21 వ తేదీన బొంబాయినుండి బయలుదేరిన కాక్స్ట్రు ఆనుష్టీమరు ఈనెల 16 వ తేదీ ఆదివారమునాడు లండనుకు చేరినది. అందరూ సుఖులు.

బంగారము

జనపనార ఎగుమతి.

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 17:— జనపనార ఎగుమతిని రాలింక వెనీవారి కిచ్చుట ఆక్షేపణీయమని సింలాకును లండనుకును గూడ తంతివార్త నందినని బొంబాయి కర్తకసంఘము కార్యదర్శి బంగారావర్తక సంఘముకార్యదర్శికి తంతివార్త నంపెను.

పంజాబు

సాపులరు బాంకికేసు.

లాహోరు, సెప్టెంబరు 16:— సాపులరు బాంకికే వెనుక మేనేజింగు డైరెక్టరుగా నుండిన గోపిచయగారు దొంగతనములవ్రాసి సొమ్మును హరించెనని లిక్విడేటరు హాకిం రాయిగారు తెచ్చిన కేసును రావల్పిండిజిల్లా మేజిస్ట్రేటు రాయిసాహెబు లాభారంగారు విచారణచేసి కొట్టివేసిరి.

బంగారీ సేన.

లాహోరు, సెప్టెంబరు 16:—ఈ సేనలోనివారు నాపేర్సులో నున్న పుడు వారి కన్ని సదుపాయములను చేయుటకు సేవనరవాస్తవ్యులగు రాయిబహదూరు హార్షములుగారు పూనుకొనిరి.

సంయుక్త రాష్ట్రములు

కాలానుసారయెద్ద రైలుబండ్లు డికోనుట.

లక్నో, సెప్టెంబరు 18:— ఈ కేసును విచారించుట కేర్పడిన సంఘమువారు మొయిలు ట్రెయిను డ్రైవరు సిగ్నలు చూడకుండ బండిని చడవినందున నిట్టి ప్రమాదము కలిగినదని తీర్మానించినది ఇండియన్ రైలువీ తెలిగ్రాఫు పత్రిక వ్రాసినది.

రాయలు కమిషను.

అలహాబాదు, సెప్టెంబరు 17:— విద్యావీరయమున కమిషనువారి సూచనల నాచరణలోనికి గొనివచ్చుటనుగూర్చి రాష్ట్రీయదొరతనముల వారికి ఇండియా దొరతనమువారియ్య దలచిన హెచ్చరికలను ఇండియానుత్రిగా రాహాదించిరి. ఆ హెచ్చరికలు త్వరలో పంపబడును.

మధ్యపరగణాలు

రైలుగట్టు తెగుట.

మోధపురము, సెప్టెంబరు 17:— మార్వారు ఒంక్షను వును పాల్గిరిని మధ్య గట్టు తెగినది. బండ్లు నడచుటలేదు. బహుశా రేవు బండ్లు నడువవచ్చును.

బర్మా

శత్రువుల వర్తకసంఘములు.

బర్మాలో శత్రుదేశములవారి వర్తకసంఘములు 18 గలవు. వీని నన్నిటిని ఎత్తివేయుటకు గవర్నరు జనరలుగారాజ్ఞాపించిరి.

బర్మాతెప్పనెంటు గవర్నరుగారు.

వీరు రాజప్రతినిధిగారిని మాయటకు సపరివారముగా ఢిల్లీనగరమున కేగి అరెస్టులా నొకమీద మరల శనివారమునాడుదయమునకు బర్మాకు వచ్చిచేరిరి. వీరు మూడువారములు బర్మాను విడచియుండిరి.

సింలా

రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చిన యుద్ధవార్త.

సింలా, సెప్టెంబరు 16:—14 వ తేదీగల ఈక్రింది తంతివార్త హిందూదేశ కార్యదర్శిగారినుండి రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చినది.

ఆంగ్లరంగము.

ఆంగ్లరంగమునందు మార్పు లేదు. మా కెట్ మైదానము ప్రాంతమున జర్మనుల ముట్టడి బ్రిటిషువారి అగ్నివలన వ్యర్థ మొనర్పబడినది.

పరాసురంగము.

12వ తేదీన పరాసువారు సోమరంగమున మరికొన్ని విజయముల నొందిరి. 13 వ తేదీన పరాసువారు మరికొంత ముందునకు వచ్చిరి. జర్మనులు ప్రతిగానెన్ని సార్లును ప్రయత్నములుసలిపినను పరాసువారుతమస్థానములను గాపాడుకొనుచు రాంకోరుబోషా వినీలకు నడుమ బెత్కూరు వెరోనురోడ్డు నంతటిని, బోషావినీ గ్రామమంతటిని, దానికి దక్షిణముననున్న ఒక మైదానమును వశపఱచుకొనిరి. కాంటిల్సుకును, వెరోనుకును ఏమియు సంబంధములే కుండచేసితిమి. గిన్నీ యొద్దనున్న బ్రిటిషువారు కాంటిల్సు బెహంగోడ్డులను తమ ఫీరంగిదళములచే తుడిచివేసి కాంటిల్సును ఏ స్థానముతోను సంబంధములే కుండచేయగలరు. జర్మనులు ప్రతియుద్ధము సలిపి స్వల్పజయము నొందిరికాని వరాసువారు మఱల తలపడి గోల్వోయిన ఫలమును మఱల జయించి ఇదివఱకున్న స్థానమునంతటిని మఱల వశపఱచుకొనిరి. పరాసువారు తీవ్రవయద్ధము సలిపి 76వ గుట్టును, క్లెరీగ్రామమును స్వాధీనము చేసికొనిరి. క్లెరీగ్రామము పశ్చిమమున మాంటు సెంటుక్వెట్ కెదురుగాగలదు. 2300 మంది ఖైదీలును, 10 ఫీరంగులును, 40 మరఫీరంగులును రెండు దినములలో బ్రిటిషువారిచేబడెను. వాస్ హాపిటల్ ఆదవియందును పరాసువారు ముందుకుసాగి వెన్నునందు ప్లోడికి తూర్పున జర్మనుల ముట్టడిని వ్యర్థముచేసి వారిని పోగొడొలిరి.

ఇటలీరంగము.

డొలొమెట్సులోని పాల్డరీగోతు త్తరమున ట్రావినిన్జస్ అను స్థానము కెదురుగా నున్న ఒక స్థానమును ఇటలీవారు వశపఱచుకొనిరి.

రష్యారంగము.

డ్రైవనా నదిమీదను, రీగారంగమునందును శత్రువుల యుద్ధము తీవ్రత నొందుచున్నది. హాలిక్ స్టానిస్లావకు నడుమను, కాల్వేలియనులయందును శత్రుప్రయత్నము లన్నియు వ్యర్థ మొనర్పబడినవి.

గొమేనియారంగము.

మోకోసులోయ కెగువను పశ్చిమమునకును, ఆల్బ్యాటు నందును, ట్రాన్సిల్వేనియానందును శత్రువులు వెనుకకు పోవుచున్నారు. దక్షిణట్రాన్సిల్వేనియాలోనికి జర్మను సేనలు వచ్చినవి.

బెల్గము రంగము.

బల్గేరియను ముందుస్థానములనుండి బల్గేరియనులను పాగదోలి సెర్వియను లాస్థానముల నాక్రమించుకొనిరి.

II

15-వ తేదీగల ఈక్రింది తంతివార్త హిందూదేశ కార్యదర్శిగారి యొద్దనుండి రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చినది:—

ఆంగ్ల రంగము.

గిన్నీ కుత్తరమున బ్రిటిషువారు మరికొంత ముందునకు వచ్చిరి. ఇది తప్ప ఆంగ్లరంగమునందు స్థానములలో మార్పు మియు లేదు.

పరాసు రంగము.

పరాసువారు సోమరంగమున నిటీవల వశపఱచుకొనిన స్థానములను మఱల జయించుటకు జర్మనులు వ్యర్థ ప్రయత్నములను చేసిరి. కాని పరాసువారు తమ స్థానమును గాపాడుకొనుటయే కాక కాంటిల్సు రాంకోరుల

నడుమనున్న లాస్టీజ్ అనుస్థానమును స్వాధీనము చేసి కొనిరి. ఇట్లు మరికొంతదూరము కాండెల్లను చుట్టవేసిరి. జగ్గ నులు సోమరంగమున నుత్తరమున తమ కష్టమును తగ్గించుకొ నుటకు దక్షిణమున ముట్టడి సలిపిరి. కాని ఎక్కడను వారికి జ యము సంప్రాప్తముకాలేదు. వెడనురంగమునందు రెండు శత్రుప్రయత్నములను వ్యర్థము లొనర్పబడినవి. 18వ తేదీన జగ్గములు వెడనుండి త్వరగా కొన్ని పటాలములను సోమరం గమునకు దెచ్చి ముట్టడి సలిపిరి.

ఇటలీ రంగము.

ఇటలీరంగమున తీవ్రమగు యుద్ధము సాగుచున్నది. ఇటలీవారు హాళీనాలాయ యందును డోయి మైట్సునందును తమస్థానముననుండి సాహసముతో మీదికెక్కిరి. ఆస్త్రియ నులు ముందుకు వచ్చిన ఇటలీసేనలను రిఫైలిజన్ లోయనుండి క్రిందికి ద్రోసిరి. ఐసన్స్టోలోయ కెగువను ఆస్త్రియనుల ముట్ట డాలన్నియు వ్యర్థ మొనర్ప బడినవి.

ఆస్త్రియను విమానమును ఇటలీవారి అగంజోయందును, ఐసన్స్టోకు దిగువను మరికొన్ని స్థానములందును బొంబులువేసి రి. ఇటలీవారును ట్రిస్టిపురమునందు 172 బొంబులువేసిరి.

రష్యారంగము.

రష్యారంగమునందు మార్పులేదు.

రుమేనియారంగము.

సిలిస్త్రియా రంగమున డాన్యూబునదికి దక్షిణమున తీవ్ర మగు యుద్ధము జరిగినది. రొమేనియనులు జగ్గను బల్గేరియనుల నోడించి రి ఫిరంగులను పట్టుకొనిరి.

బాల్కను రంగము.

బాల్కను రంగమునందు బ్రిటిషువారు సెలోకాయందు మకుకోనోనుండి ముందుకు సాగి శత్రువులెంత ప్రతి యుద్ధములు సలిపినను, శత్రు పంక్తులలో ముఖ్యస్థా నమును జయించిరి. చాల స్థలము బ్రిటిషువారి వశమైనది. శ త్రువులెంత ప్రయత్న పడినను, బ్రిటిషువారి గొన్నిస్థానములను గాపాడుకొనుచున్నారు.

సెర్వియనుల ఆవస్థగ్ధనము జయప్రదముగా సాగుచు న్నది. బల్గేరియనులు వెనుకకు పోవుచున్నారు. జగ్గనులను బల్గేరియనులు కకల్లాను వశపఱచుకొనిరి.

తురుష్క రంగము

ముష్, ఎజ్జింగుల నడుమ తీవ్రమగు యుద్ధము జరు గుచున్నది. ఆగ్నాట్ రంగమునందు రష్యనులు తురుష్కుల ప్రయత్నములను వ్యర్థముచేసి కైఖిరంగమునద్ద ఖైదీల నేకులను చండుసామగ్రిని పట్టుకొనిరి.

తూర్పుఆఫ్రికా రంగము.

బెల్జియము పటాలము లనెకములు టెబోరావై పుకు ముందుకు సాగుచు ఆపురమునుండి 25 మైళ్లదూరమున నున్నది.

స్థానిక వార్తలు

జరుగబోవు సంగతులు.

సెప్టెంబరు ప్రతిమంగళ బుధవారములు.

జ్ఞానవాసిష్టము (ఉపన్యాసము) సా. 7 గం.

సెప్టెంబరు 19 మంగళవారము.

మదరాసు కార్పొరేషను సాధారణసమావేశము సా. 5-15 గం.

సెప్టెంబరు 20 బుధవారము.

శక్తి (ఉపన్యాసము) సా. 6 గం.

క్రాంతి వకీలు. — నేటి దినమున టి. వి. సుబ్బ

రావుగారు హైకోర్టు వకీలుగా తేర్చుకొనబడిరి.

తత్వజ్ఞానసభ; మదరాసు శాఖ. — ఈసభ వారి యాజమాన్యముక్రింద బెత్తాలంగండ్ల వీధియందలి మూర్తి సందులోని 1, 2, 3 నంబరు గృహమున ఈనెల 20 వ తేదీ బుధవారమునాటి సాయంత్రము 6 గంటలకు జం. శ్రీనివాస రావుగారు “భక్తి” విషయము ఆంధ్రభాషలో నువ్వరింతురు.

ట్రాముబండి ప్రమాదము. — నేటి దినము చుట్టూర్నము 12-30. గంటలకు కంగవులు నాయకకు గుమాస్తా మునుస్వామి పిల్లే అనునతడు మదరాసు మెయిలు ఆఫీసు పక్కనుండు కింగు కంపెనీలో సామ్యు చెల్లించి అచ్చటి కప్పడేవచ్చిన ట్రాముబండి నెక్క-బోయి దాని క్రిందపడిపోయెను. ఒక కాలు శరీరమునుండి విడబడిపోయెను. వానిని వెంటనే సేవసరలు ఆసుపత్రికి తీసికొనిపోయిరి.

న్యాయస్థాన వార్తలు

ఎస్కూరు పోలీసుకోర్టు.

సి. టి. ఎస్. పిల్లగారు.

సెప్టెంబరు 18 సోమవారము.

ఎస్. ఎస్. దొరరాజుగారిని విడచిపెట్టుట. — టి. పా గ్గసారధి అయ్యంగారు పుదుకోటరాజుగారి తమ్ముడు ఎస్. ఎస్. దొరరాజుగారిని 6000లకు తెచ్చిన దావా నేటి దినమున మరల విచారంపబడినది.

ముద్దాయి రెన్ను దగాచేసి సామ్యుపహరింప దలంచి నటులదావాదారుచేర చెప్పబడెను గాని ముద్దాయి కేంద్రోహ బుద్ధియు నున్నటుల గన్వింపదనియు ముద్దాయి చెప్పనిమాటలు కొన్ని చెప్పినటుల దావాదారుచేర గన్వింపబడినదనియు మొత్తముపై కేసు నిజమైనటుల గన్వింప దనియు అందుచే ముద్దాయిని విచారంపకయే ఇండియను పిన్లుకోడు 250 వ సెక్షను ప్రకారము ముద్దాయిని విడచిపెట్టుచున్నానని చెప్పి న్యాయాధికారిగారు ముద్దాయిని విడిచిపెట్టిరి.

ఒకవివరీత విచారణము. — సి. వి. అనంతకృష్ణ అయ్యగారు సత్తుమున నొక కేసు మరల విచారించుటకు పి. ఎస్. నారాయణస్వామి అయ్యగారు నొక దరఖాస్తును పెట్టిరి. ముఖ్య న్యాయమూర్తిగారు న్యాయమూర్తులు కేసుగిరి అయ్యగారు ఫిలిప్పుగారు లాకేసును మరల విచారించిరి.

ఆ కేసులో మొదటియిద్దరు న్యాయమూర్తు లొకయభిప్రాయమును, న్యాయ “ఫిలిప్పుగారు వ్యతిరేకాభిప్రాయమును గలిగియుండిరి. ఈ వ్యతిరేకాభిప్రాయ మిదివరలో తీర్పుచెప్పిన యభిప్రాయము ననుసరించి యుండెను. అధిక సంఖ్య న్యాయమూర్తుల యభిప్రాయమే భాయపరచుటకు న్యాయమూర్తులు తీర్మానించిరి.

ఆ తీర్మానము ప్రకారము ఫిలిప్పుగారి యభిప్రాయము మొదటి విచారణ తేసిన న్యాయమూర్తులు ఓల్డ్ ఫీల్డ్, సదాశివ అయ్యగార్లు యభిప్రాయములతో సరియగుట తేసి మొదటి యభిప్రాయమే భాయపరపబడవలసి వచ్చెను.

ముఖ్య న్యాయమూర్తిగారి తక్కిన యిద్దరి యభిప్రాయముల నడిగి కేసు విచారణలు వివరీతముగా నున్నప్పటికిని నిజముగా నం జేసిపరీక్షము లేదుగనుక అధిక న్యాయమూర్తుల యభిప్రాయము లేకముగా నుంటుచే కేసు తిరిగి విచారంపబడ గూడదని తెలియజేసిరి.

ఎల్. ఎ. కామయేడుగారు.

సెప్టెంబరు 18 సోమవారము.

నయ్యకస్వామి ద్రోహము. — మదరాసు విదేశ ప్రయాణికుల సంరక్షకోద్యోగికింబువులో నున్న గోవిందస్వామి అను బంధువు ఈనెల 15 వ తేదీన 5 గురు ప్రయాణికుల మోసముచేసెను. ఈవిడుగురు కూలివాండ్లును మాలియాచివులనుండి వచ్చిరి. వారిగ్రామములకు బోవుటకు టిక్కెట్లను కొని వారికిచ్చి నేమనవలసినదని ఆసంరక్షకోద్యోగి కైకెప్పిన బంధువుచేతికి రూ. 6-1-6 ల చెయిలు ఛార్జీ మూల్యము నిచ్చెను. అందులో రూ. 3-4-6 లను అపహరించి తక్కిన సామ్యుతో, సమీపపు స్టేషనుల కియిదు టిక్కెట్లను కొని వారికిచ్చి పంపివేసెను.

పిదప సిద్రోహము రెయిల్వే సోలీసువాచచే కనిపెట్ట బడెను. న్యాయాధికారి కేసు విచారించి ముద్దాయిపై సోము ఫిరకాచి వారికి తొమ్మిది మాసములు కఠినశిక్ష విధించెను.

వర్తకుని దొంగతనము. — ట్రిస్టికేసులో గులాభిచేందు అను మార్కెట్ వర్తకుడు లాల్ నధుల లాల్ అను మరయొక వర్తకుని కొట్టులోనుండి రూ. 1000 ల విలువగల వస్తువులను జూను 24 వ తేదీనాటిరాత్రి అపహరించెను. న్యాయాధికారి వారి నేరము స్థిరపచి ఒక సంవత్సరము కఠినశిక్షను విధించెను.

AMRUTANJAN

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

ఒక్కని డబ్బితో సహా నీసా 1-కి నెల 0.8-1

తలనొప్పులమాన్యును, వాయువుపోట్ల బోగొట్టును

సార్వభౌమపుల బారదోలును. పొట్లపోగొట్టును

అమృతాంజనం డిపో, 10, ఫోటో, బొంబాయి

7, తంజావూరు, మద్రాసు

ఆంధ్రవాణి

మన వర్తకము.

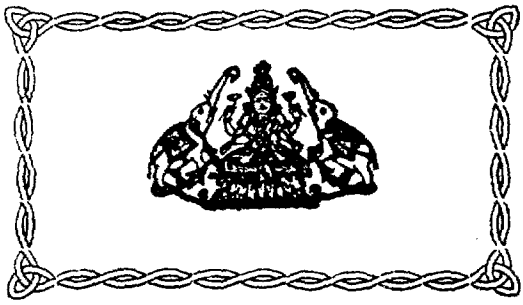
అన్ని సమస్యలలోను వర్తక సమస్య మిగుల ముఖ్యమైనది. దీనినిగురించి మే మొకింత యొత్తి చెప్పవలసియున్నది. హిందూదేశము బ్రిటిషు సామ్రాజ్య వర్తకమున కంతకు బ్రాణమై యున్నది. ఏలనన నీదేశము వెద్ద నిలవకొట్టువలె నున్నది. ఇంగ్లండుదేశమునకు గావలసిన జనపనార యంతయు మన హిందూదేశమునుండియే పోవుచున్నది. ఇంగ్లండు దేశము నకు దిగుమతియగు తేయాకులో సగమో యంత కెక్కువ గనో మన దేశమునుండియే వెళ్లుచున్నది. బ్రిటిషువారికివెళ్లు గోధుమలలో చాలభాగము మనమే పంపుచున్నాము. ఇంగ్లండు దేశమునకు దిగుమతియగు బార్లీధాన్యములో నాలుగవంతు మనదేశమే పంపుచున్నది. 1912 వ సంవత్సరమున 7 కోట్ల విలువగల కొబ్బరి హిందూదేశమున నుత్పత్తియైనది. హిందూ దేశమున తయారగు కొబ్బరి త్రాడులో 4/5 వ వంతు జగ్గనీ కగుమతి యగుచుండెడిది. ఈదేశము ఉన్ని యుత్పత్తి కంతగ పెరగడక పోయినను ఇంగ్లండు దేశమునకు దిగుమతియగు ఉన్నిలో 14 వ వంతు మన దేశమునుండియే వెళ్లుచున్నది. ప్రపంచ మంతటా నుత్పత్తియగు ప్రత్తిలో హిందూదేశము సగము పండించుచున్నది. ఈప్రత్తి నాణ్యమైనది కాకపోవుటచే ప్రత్యేకము మనదేశమునకు మాత్రమే యుపయుక్తమైనప్పటికి యూరోపియనుల యనసరములనుగూడ గడవబెట్టుటకు చాలవఱకు దగియే యుండునని చెప్పక తీరదు. ప్రత్తి గింజలనూనె మనదేశమున విరివిగ దయారగుచున్నది. ఇంగ్లండు దేశము 70,000 ల టన్నుల ప్రత్తిగింజల నూనెను మనదేశము నుండియే తెప్పించుకొనుచున్నది. ఇక్కడనుండి వెళ్లు నూనె యంతకెక్కువగనె యున్నదని కొందఱుచున్నారు. వెదురు, బొమ్మ, హిమాలయ పాగితముల దొరకు కొన్ని జాతుల మొక్కలును కాగితమును దయారచేయుటయు దుపయోగ పడు పంట సరకులలో ప్రపంచమంతటా దొరకు మిక్కిలి చౌకసరకుగా నున్నది. ఇవన్నియు నటుండగా ఇంగ్లండుదేశమునకు దిగుమతియగు నెండువర్తకములలో నైదవవంతు మన దేశమునుండి వెళ్లుచున్నవి. యుద్ధము రాకపూర్వ మిది జగ్గనీ దేశమునకు బోవుచుండెడిది. జగ్గనీవారి ‘చేతనీలిమందు’ వచ్చుటవలనగాని లేనిపో ముప్పదియేండ్ల పూర్వము వఱకు మనదేశమున తయారగు నీలిమండే ప్రపంచమంతట నీలిరంగున కాధారమై యుండెను. బియ్యము, లేకు, కలప - వీని విషయమున నింక వేతీ చెప్పనక్కఱలేదు. ఇంగ్లండుదేశము నకుపోవు నై సరకులలో నైదవవంతు మనదేశమునుండి వెళ్లుచున్నది.

హిందూదేశ వర్తకమున, హిందూదేశ పరిశ్రమలను వృద్ధిచేయుట యొక్క మోదవలకే కాక తమకుగూడ నత్యంత లాభకరమని వారు గ్రహించవలసి యున్నారు. పరిశ్రమ లభివృద్ధిచేసి, యింకను నెట్టిట్టి శ్రాత్రపరిశ్రమలనిక్కడ ప్రవేశపెట్టుటకు దగియుండునో యావీళ్ళనరసి, యావిధమున నీదేశవర్తకమునే యింకను బాగుచేసి యున్నచో దేశము జపానునకు సంతోషోటుకాక పోవుచుకా. కంపెనీయున్న మొదటి దినములలో నప్పటికి యొక్కోగియులు దూరదృష్టి లేక యప్పటికను స్వలాభమును మాత్రమే పాటించి హిందూదేశ పరిశ్రమలను వృద్ధిచేయ బూనుకొనక యుపేక్షపొించి, యవి యడుగంటుటకు గొంతవఱకు దోడ్పినారు. వారి యుపేక్షాభావమును, వారి యశ్రద్ధయు నిప్పటికి మనకేగాక వారికి గూడ విషమఫలితముల నొసంగినవి.

సామ్రాజ్య వర్తకమున నంతటి స్రామము పాత్రమును వినిపించుచున్న హిందూదేశమును బ్రిటిషువారితనమువారట్లు పేక్షతో జూచుట యక్రమము నన్యాయము ననకతీరదు. అయినను నిడువలన మనకన్న వారికే యెక్కువ నష్టము కలుగ గలదు. ఈయుపేక్షా ఫలితము వారికే యెక్కువ విషమము కాగలదు ఏలనన నిట్లుపేక్షించినందువలననే కదా తమరక్షణ క్రిందనున్న దేశమును వర్తకవిషయమున నికాక మొన్న తలయెత్తిన జపానుదేశము దోచుకొనుట వినిచినది కిందువలన నిక ముందైన నీహిందూదేశవర్తక గూర్చియు, పరిశ్రమలనుగూర్చియు గవర్న మెంటు వావశ్రద్ధదీసికొనవలసియున్న దని నొక్కి చెప్పదు. దేశమాత.

విషయానుక్రమణిక.

సంకల్పకాల్పప్రాయములు	3
కంఠవాణి	4
స్థానిక వార్తలు	5
ప్రధానవ్యాసము	6
యధ్యయ	7
జంతుహింస	8.9
విరోధాసంగ్రహము	10
విదేశీయత్రైవర్తలు	11-12-13
దేశీయత్రైవర్తలు	14
ఇంగ్లీషు కెలిగ్రాములు	
జాబులు	

ఆంధ్రపత్రిక

1916 సం॥ సెప్టెంబరు నెల 18-వ తేదీ
సోమవారము

యధ్యయము.

మహా సంగ్రామమున మిత్రమండలి యవ స్కందనోపాయము ప్రారంభించినది మొదలు జర్మనీ పరాజయము దగ్గర యగుచునే వచ్చుచున్నది. రెండు సంవత్సరముల కాలము జర్మనీ కందకములు నిర్మించుకొని యుండుటచేత అట్టి కందకములను భేదించు పని సులభముగా కాజాలదని అవస్కందనము ప్రారంభమయిననాడే మేము సూచించితిమి. ఇప్పటికి కొంతకాలము పట్టినదనుట నిశ్చయము. అయిన ఆరు ఏడు వారముల లోపున మిత్రమండలి చూపిన ఫలము అన్భూతముగా నున్నది. నేటివార్తలూ యద్భుత మిట్టిది యనుటను విశేషింపచుచున్నది. ఆక్రే నది సోము నదులకు మధ్యభాగమున జూలై మాసారంభమున జర్మను లేట్టుల యందుండి రో ఆక్ట్టుల యందు రమారమి అన్నిటినుండియును నేటికి నెడల గొట్టబడి యున్నారు. ఒక్క కోంబుల్సు వద్ద మాత్రము ఇంకను హోరాహోరిగ పోరగుచున్నది. ఇటీవలి వార్తలలో ఈ కోంబుల్సు ప్రసిద్ధి పడయుట మాచదువరు లెరుగుదురు. ఇచ్చటికి కెయిజరుగారు స్వయముగా నేతెంచినారనియు అలనాడు వర్తనును పట్టుకొన నాలోచించిన యట్టులే నేడు కోంబుల్సును సంతరించుకొన నాలోచించినారనియు కూడ లోకమునకు ఎరుకయ్యెయే యున్నది. వర్త నెంత సాధ్యమైనా కోంబుల్సు అంతే రక్షితమగుననుటకు సందిచుము లేదు. మిత్రమండలి బలములు ఇప్పటికి బుల్సును రమారమికి చుట్టుముట్టి యున్నవి. కాలమున కోంబుల్సు పడకతప్పదు. ఇటీవల పోరాటము కొక కొంత గమనించిన మిత్రమండలిపైన్యము లెట్టి యుత్సాహముచుండినదియో అగ్రము కాగలదు. మిత్ర స్కందనము ప్రారంభమగుటకుమున్న

యధ్యయవరుస దక్షిణమున బ్రేనుండి రమారమిసమ రేఖగావ్యాపించి ఆల్బర్టునకు తూర్పున కొలదిదూరమున ఆక్రేనదిని దాటుచుండినది. అనగా ఆక్రే సోమునదుల సంధికడ ఆనదులు రెండును భుజములుగా యధ్యయవరుస పడముగా నేర్పడిన భూభాగము బహుస్వల్పము మిత్రమండలిచేతిలో నుండినది. ఇప్పుడన్న నో దక్షిణమున బ్రేనుండి తూర్పున పెరోను దగ్గర వరకును గల భూమిపరాసు వారిచే జక్కినది. తదనుగుణముగానే మధ్యన ఆల్బర్టునుండి కోంబుల్సువరకును గల భూభాగమును మిత్రమండలివశ మయినది. ఇంకను ఉత్తరమునను కోంబుల్సునకు సమరేఖకు వచ్చుటకు దగిన ప్రయత్నము లన్నియు సాగుచున్నవి. వరుసగా కోల్స్ లట్, మార్పిన్ ఫ్యూక్, ఫయర్గు గింకి, గిలిమాంటు అను స్థానము లెల్లయు మిత్రమండలి స్వాధీన మయినవి. ఇందులో మొదటి మూడును వీరికి లోబడి ఇంకను మూడు దినములైనను కాలేదు. మిత్రమండలి పైన్యములు కోంబుల్సుకు చక్కగా నుత్తరమునను, గింకి తూర్పునను కల నార్వలు అను స్థానమువరకు వ్యాపించి యున్నవి. కోంబుల్సుకు ఉత్తరమున మిత్రమండలి పైన్యములు, అందులో బ్రిటిషు పైన్యములు, కమ్మకొనుచుండ పడమట ట్రోన్సు అడవి మున్నగు ప్రదేశములను నాడే హస్తగతము చేసికొనిన మరొకొన్ని మిత్రమండలి బలములు నడుచుచుండ, దక్షిణమున పరాసుబలములుతమ్ముతామే మించి పనిచేసినవి. కోంబుల్సునకు వాయవ్యభాగమున నుండు ప్రీజాక్షేత్రమును ఆక్రమించుటే గాక ఇంకను వాయవ్యమునగల బుక వెన్నెసు అను స్థానమునుగూడ పరాసువారు పట్టుకొనినారు. ఈ స్థానము ప్రత్యేకము గమనింపదగినది. ఇది పెరోను నుండి బాపామునకు పోవు దారియందున్నది. ఈ పట్టున కొక కొంత యుత్తరమున నొక చీలిక మార్గము బయలుదేరి ఆ క్షేయముగా కోంబుల్సునకు బోవుచున్నది. పరాసువారు కోంబుల్సునకు కొంత దక్షిణమున ఈ చీలిక మార్గమున బడి పెరోను బాపాము రోడ్డులోనికి జేరి అట చేరిన కొన్ని గంటలలో బుక వెన్నెసును ముట్టడించి పట్టుకొనినారు. అనగా కోంబుల్సునకు దక్షిణము నుండి సహాయము వచ్చుటకు వీలు లేనేలేదు. పడమట ఉత్తరమున మిత్రమండలి చుట్టుకొనుచుండుటచేతను దక్షిణమునుండి తూర్పునకు గూడ వ్యాపించు చుండుటచేతను కోంబుల్సు కొంచె మించుమించుగా పడిన దనియే యెన్నుతగియున్నది. ఎంత తీక్షణముగా కెయిజరు గారు పోరాడినను ఫలము మాత్రముండదనుట స్పష్టము. మిత్రమండలివారు ఉత్తరమున నింకను బాపామువరకును చేరవలసి యున్నను మధ్యన కోంబుల్సు పడవలసియున్నను దక్షిణమున నింకను కొంతదూరము మిత్రమండలి బలములు నడువ వానియున్నను త్వరలోనే బాపాము నెస్సీరోడ్డును మిత్రమండలి స్వాధీనముచేసికొందురనుటకు సందియములేదు. ఇప్పటికి ఆక్రే సోములమధ్యన జర్మనులకు గతిగానుండిన ప్రాతకందకము లన్నియును మిత్రమండలి వశమయినవి. మిత్రమండలి యవ స్కందనము మొదలైన నాటినుండియును, అనగా రెండు మాసములుగా, జర్మనీ వారు కట్టికొనిన సంరక్షణలు భగ్నములు కావలసి యున్నవి. ఇదియు కావలసియందు పనియే కావున

కాలము పట్టకపోదు. అయిన రెండేండ్ల పని చేరవులే రెండు మాసములు పట్టక యుండ రెండు మాసముల పనిని నశింపజేయుట కెంతో కాలము పట్టు సనుకొనరాదు. ఒక్కపర్యాయము ఒక్క భాగమున జర్మను వరుసలో పెద్ద గండి ఏర్పడియేనేని తదనుగుణముగా వారి ప్రస్థాన మంతయును మోరక తీరదు! నేటి ప్రస్థానమును మాన్పించుట సగము విజయము. ఆ ఫలమును గాంచు సుదినము మిత్రమండలి కెంతో దూరమున లేదని నేటి దినమున ఘంటాపథముగా జెప్పువచ్చును. ఆ సుదినోదయముతో జర్మనులను వారి భూమిలోనికి నెట్టి ము హూర్తము ఆరంభమగును. లోక మెదురు చూచునట్టి ఫలమిది కాక మరియేమి కలదు. పశ్చిమరంగమున సోము ఆక్రేల మధ్యన జర్మనీకి నొత్తిడి కలిగించుచున్నారము గదాయని మిత్రమండలి ఇతర రంగములలో నేమాత్రమును భారమును తగ్గింపలేదు. వర్తనుపడలేదు. పడలేదు. పడనేలేదు. వర్తను పట్టణము యోధాగ్రేసరునిం బోలి విక్టోరియాక్రాసు గౌరవంబును గూడ సంపాదించినది. బాల్కను రంగమున ప్లోరినానుండి డాయరనువరకును మిత్రమండలి యవస్కందనము సాగుచునే యున్నది. సర్వియావారు మరల తమ భూమిని చొచ్చినారు. ప్లోరినాను తీసికొనుటకు సహకారియగు ప్రదేశము నంతయు స్వాధీనము చేసికొనినారు. తూర్పున కెర్నానదీ తీరములను బల్గేరియావారిని వెనుకకు నెట్టుచున్నారు. గ్రీసులో ఆస్ట్రోవ్రా సరస్సు ప్రాంతములను విజయ మందుచున్నారు. పరాసువారును ఆంగ్లులును ఆస్ట్రోవ్రానుండి డోయిరను వరకును గ్రీసు సరిహద్దులలో శత్రువును నెట్టివైచుచున్నారు. వర్తరునది రెండు వైపులను—వలపటి వైపున పరాసులును, డాపటి వైపున బ్రిటిషువారును— శత్రు కందకములను గ్రామములను స్వాధీనము చేసికొనినట్లు వార్తలు నడుపుచున్నవి. రుమేనియా రుష్యాలు బల్గేరియా నుత్తరమునను తూర్పునను అలయించుచున్నవి. ఈ విధముగా నేటి ముఖ్యరంగముల రెంటును మిత్రమండలికి విజయంబే కావచ్చుచున్నది. పూర్ణ విజయంబున కియ్యది సూచక మనుటకు సందియము లేదు.

మా నగరపాలకులు

అధ్యక్షుల సాంవత్సరిక కార్యనివేదికమును ఆలోచించుటకు ఈ నగరపాలకులు శనివారము సాయంకాలము సమావేశమైరి. సభ ప్రారంభ మగునప్పటికి ఇరువదియైదుగురు సభ్యులుండిరి. సభ అంతమగునప్పటికి 11గురుండుటకష్టమైపోయినదట. పదుగురైనను లేని యెడల సభ జరుగ కూడదు గావున లేచిపోవనుండిన ఒక రిరువురు సభ్యులను అధ్యక్షులుగారు బలవంతము మీద నిలుపుకొని యుండిరి! ఇంతటి నగరమును పరిపాలింప నేర్పడిన సభ్యులు ఓపికపట్టి కూర్చొన లేకపోయిన నిక మనము చేయగలపని యేమియో ఆలోచింపవలసినదే! సభ్యు లొక పర్యాయము తమ ప్రవర్తనను విమర్శించుకొందురు గాక యని కోరుచున్నాము. సభలో చర్చింపబడిన విషయములును అట్టే హృదయా కర్షకములుగా లేవు. సాంవత్సరిక నివేదికము గదా ఎన్నిముఖ్య విషయములందులోనుండవు? సభ్యులు వానినాలోచించి విమర్శించు నభ్యాస మేల చేసికొనరాదు. ఉపన్యసించినవారు ఎల్లరును ఆధికావస్థను గురించి కొద్దిగనో గొప్పగనో పల్కిరి. కొందరు నీటివసతులకయిన వ్యయములు ఆర్థికదుస్థితికి కారణము

లని వాదించిరిగాని మొత్తముమీద నెల్లరును ఈ దుస్థితినుండి తప్పించుకొని యుండజాలమనుటను మాత్ర మంగీకరించిరి. డాక్టరు నాయరుగారు నీటిని వడియకట్టు కుంటలు 10 మాత్రము కల వనియు అందువలన వడియకట్టిన నిరు కొంక వడి యకట్టని నిరు విశేషము రెంటిని కలిపి నగరము నకు తాము సరఫరాచేయుట తటస్థమనుచున్న దనియు అది పాలవారు శుభ్రమైనపాలను అశుభ్ర మైన నీటితో కలిపి యిచ్చునట్టి దోషముతో సమానమైన దోషమనియు ఖండించిన హాస్యరసా పేత్రఖండనముసమా శేతమునకొక కొంతని కాసము నిచ్చి యుండుటకు సందియము లేదు. ఇంకొక విషయము కూడ చిత్రమైనది కలదు. ఇరువురు మహమ్మదీయ సభ్యులు అభ్యర్థనకు వ్యతిరేక ముగా 'మోషా' పద్ధతిని సమర్థించుచు తమ సంఘములో మరణము లెక్కువ యగుటకు తమ జనుల పేదరికమే కారణ మని వాదించిరి. బీద లుండు పట్లను నగరపాలక సంఘమువారు చక్క గా చూచుటలేదనియు కావున వారికి అనారోగ్య ములు ఎక్కువయై చావులు వారిలో మొం డగు చున్నవనియు వాదించిరి. ఎచ్చటను పేదల నివాస ప్రదేశములు అలక్ష్యము చేయబడుట నిశ్చయమే కాని పేద లన్నిజాతుల వారలలోను ఉండగా మహమ్మదీయులలో మాత్రము ఎక్కువ మరణము లేలే చూపట్టవలె ననుట మాకు సందేహ ము. ఇట్లని సుహమ్మదీయ సభ్యుల లో ఒక్కరు చేసిన సలహా ఆలోచింప రాదని మాయర్గము కాదు. వారు బహు చక్కని ఉపపాదన మొనర్చిరి. పురపాలకులు మాదిరి ఇండ్లను కట్టించి బీద మహమ్మదీయులకు ఇయ్య వలసినదని కోరిరి. బీదమహమ్మదీయులకు ఏ ర్పాటు లొనర్చవలసినదని మామతము కూడ నై యున్నది. అంతటితో నిలిచిన చాలదు హిందువులలో బీదలకునుగూడ క్రైస్తవులలో బీదలకును గూడ ఇట్టిమాదిరి ఇండ్ల యుపయోగ మొదవించ వలయునని మాయభిప్రాయము. యూరేషియనులు మున్నగు వారికి మాత్రము సదుపాయము లొనర్చి నగరపాలకులు సంతృప్తి పొందుట తగి యుండలేదు. సభ్యులు పెట్టిన మరీ రెండు మొరలును గమనింపదగినవి కలవు. మొదటిది ఈ నగరములో దీపములకు సంబంధించినది. వ్యయమేమో దీపముల కెక్కువయగుచున్నది. విద్యుద్దీపములు పెద్దపెద్ద విధులలో ఆరుగంటలకే వెలుగుచున్నవి. మారు మూలవిధులలో బీదలు నివసించువిధులలో దీపములు అసలేడండుటలేదు. ఉన్నవన్నియు వెలుగుటలేదు. వెలిగినవి చీకటి పడిన ఎంతోసేపటికిగాని వెలుగవు. వాని వెలుతురును చూచు రెండు గజములైనను వ్యాపించుట లేదు. ఈ గతియొక్క యాధార్థ్యము నెరుంగగోరు నగర పరిపాలకాధికారులు నేటి రేయి చింతాది పేటలోని సందులలో దూరి పరీక్షింతురేని సంతృప్తి నందగలరు. రెండవ విషయము జనసమృద్ధి మును జాపుట. బీదలున్నయెడనే జనసమృద్ధి ము. వారికి నగరమున పని. దూరము పోయిన పనికి వచ్చుట వ్యయోపేతమగు చున్నది. కాబట్టి వారు ఉన్న స్థలములలో క్రిక్కిరి యుచున్నారు. తగిన యానసాధనములకు దారిచూపి దూరమున 'నూదిరి ఇంట్లు' కట్టించి అట్టి ఇండ్లను వ్యాపార సరణి కట్ట నెంచువారికి ప్రోత్సాహ మిచ్చి నగరపాలక సంఘమువారును ప్రభుత్వము నారును ఈ సమస్యను తీరువవలసి యున్నాడు. అతి యాలస్య మగువరకును వేచియుండక ఏరలు పని జరుపుదు రని నమ్ముచున్నాము.

జంతు హింస

ఆంధ్రమాడలములలో నధికముగ నుండుట.

[కే. శేఖర వాచియు]

'అహింసా చరమా శ్లో.' "ఆర్యకర్మస్వభూతాని" అనునది సుహృద్ లాడేలించిన సుహృద్ గ్రుమ్మ వాక్యార్థములు. హిందూసంప్రమున జహింసయే యుత్తమధర్మము. ఈ సుహృద్ గ్రుమ్మ ధర్మమును కరతలామలక మొనరించి ఆ సేతు హింసచల పరితనకు భారతమునే గాక చీనా జపాను సింహళము మున్నగు వివిధ దేశములనుగూడ నుద్ధరించిన ఆర్యారమాత్రి బుద్ధదేవుడు ఒక నాడు అశోకచక్రవర్తి ఏకచ్ఛత్రముగ పరిపాలించినకాలమున జీవహింస ప్రజలకుగ నేరముగా భావించబడి జంతుహింసచేసినవారికి కఠినశిక్షవిధించబడుటగూడనిదేశమున జరిగియుండినది. శివాత్మ మానవులకేగాని జంతువులకును పక్షులకును కీటకములకును లేదన క్రైస్తవ సిద్ధాంతము హిందూ శాస్త్రమతముల సిద్ధాంతముల కంతయు విలక్షణ మైనది. హిందూశాస్త్రమత ములకు తమ పూజ్యస్థానము లభించుట కీ యహింసాప్రతాపరణమే మూలకారణము. కాలదోషమున నట్టి యుత్తమధర్మముడుగంటి మాధ్యమమొచ్చి మాంసాశయము ప్రబలుట దేశదౌర్భాగ్యమే కాని మరియొకటిగాదు. జీవహింస చేయువారు శాస్త్రము కాని బుద్ధదేవుడు ప్రథమ నిబంధన మేర్పరచియుండిననుగూడ శాస్త్రుల మనుకొనువారెందరో మాంసాశయముగనుండుట మహాసంతాపకర విషయము. ఉత్తమ ధర్మముల కాలపక్షమహాద్రోహ తత్వశాస్త్రమున కా కరమై విశ్వాచార్య వీరము నధిష్ఠించిన హిందూమతము పేరట జీవహింస నొనరించువారి నేరునవలెనో నే నూహింప జాలకున్నను భద్రులను గోల్పోయి నమందభాగ్యులగు పక్షులను బలవంతమున బట్టి కట్టికలుకునై బట్టి కర్రలతో గొట్టి సాణములుండగనే తగులబెట్టి వారి సాత్తునుపొందగోరిన పుణ్యజనులు కొందరు సమాగమన మహాపాతకమును మతమునెత్తినిగట్టివేల కొలని సతులను పొట్టబెట్టుకొనిరి. కాని పాపము పండగా నాసతులయునును మొండై సోకగా వారి శాపవాక్యము ల్పవతిహత శన పరంపరలై నాటగామనము నిరంతర పరాధీన తకు పాలుగావలసి వచ్చినది. కానిదయామయులగు రామ మోహన రాయగారి ప్రోత్సాహమున దొరతనమువారు కఠిన శాసన మొనరించి సహ గమనములను తలచూపకుండ చేసిరి. ఇటులే పూర్వము రాక్షసతుల్యులు కొందరు కాశీకాబులను పేరట నానుహాపాతకమును గూడ మతముతల నేగట్టి మానవులను గూడ బలియిచ్చుచుండిరి. ఆ ఘోరమునుగూడ అంతరించినది. కడుపునగన్న బిడ్డలను కనికరమైన లేక కనులు తెరువని కనుగండులను కనకరికాకులై గంగలో బడవేయసాహసిం చిన గంగానమ్మ లేందగోగలరు. వీరును తమ పాతకమునకు మతమునే గురిచేసిరి. వెనుకచాటునవచ్చి దాననడుచు ప్రయాణికుల గొంతుకలకు చేతిమూళ్ళ నురిబోసి చంపి వారి సాత్తును దొరుకొనెడి ధర్మముగూడ తమమహాపాతకమును మతమునకే పంచివెట్టిరి. అటులే ఇపుడు మేకలను కోళ్లను గొర్రెలను ఆవులను ఎడ్లను ఎనుములను కోయవారందరను గూడ మరల మతము పేరే ఎత్తుచున్నారు. కటిక కసాయివాని కా ధారము మతము. త్రాగుబోతుమాల దానభూజానికి మరేమా ధామ. ఆహా హానవవిత్రిగురు హిందూమతమున కెంతటి దుర్గతి పట్టినది. పరితనాననను శాస్త్రమతమున కెంతవయ్యెతి కలిగినది.

నేడు విజ్ఞానము మోచిన కొలందిని జీవేశ్వర సంబంధము గ్రాహ్యమైన కొలందిని అహింసా మాహాత్మ్య మున్నదేశములయందును వ్యాపించుచున్నది. పాంపర్యముగ మాంసాశయముగా నుండు సాక్షాత్తు లేందరో అహింసా వ్రతమును బూని మాంసాహారమును వర్జించి శాఖాహారమను లైరి. మరియు అహింసా వ్రతపరాయణత్వమున నంతరాత్మకు వ్యతిరేకమున కారణమున నెందరో గంగ గంగ మున కేగుటకు నిరాకరించిరి. అట్టిచో అనేక శతాబ్దములు అతేష జనాచరితమైన అహింసావ్రతము హిందూదేశమున నిట్టి దుర్గతికి పాలగుటకుంటే పరమనీచకిలి నేరొక్కటి కలదా! జంతుహింసను నివారించుట కెన్నియో సంఘము లేర్పరపబడినవి. సుద్యసానము పడంచుట కెందరో పాటుపడుచున్నారు. అయిన నేమి. వీరి ప్రయత్నము లధికాభిల వివహితములగుటచే కొనసాగుట లేదు.

ఈ వర్తనమున హరిద్యాగమున జరుగుచున్న అఖిల భారత మత మహాసభవారికి బొంబాయి జంతుహింసానివారక శాఖాసంబంధియగు గులాబుచెందునాసరీగారు వ్రాసినవిజ్ఞప్తి

లను గుంహింస చెన్నపురి రాజధానియందును అందు ముఖ్యముగ తెలుగుజిల్లాలలోను చాల హెచ్చుగానున్నటుల స్పష్టమగుచున్నది. దర్శనధర్మము నభివృద్ధి నొందుచున్నామని యుపాసకులన్న తెలుగువారి కిది ఎంతటి మాయని మచ్చయో తెలుప నవసరములేదు. దీనిని వాదన సాహసింపగల తెలుగువానిందజాలరు.

"తెలుగుదేశములో ప్రతిగ్రామమున గ్రామదేవతలకు ప్రతి గ్రామమున మున్నగు నన్ని వర్ణములవారును జంతువులను చంపుచున్నారు. ఒక్కొక్కచోట నొక్కొక్కడినమున 10000 గంతువులు కోళ్లు గొర్రెలు మేకలు మున్నగునవి చంపబడుట సామాన్యముగ జరుగుచుండునని" చెన్నపురి విషయగారు వ్రాసిరి.

"తెలుగు దేశములో నొక కిరణముగ నానాగ్రామములను గ్రామదేవతల మత్స్యములు చేయుటలో మత్స్యము పూర్తియగు సమయమున నొకబండిని తీసికొనివచ్చి అబండికి గసి కలు దిగవేసి ఆగసి కలకు ప్రాణముతోనున్న కోళ్లను గొర్రెలను పండులను కోరతనే నెదరు. అబండి నూరే గింపుతో గ్రామముల పాలిమేరలకు లాగెదరు. ఆ జంతువు లాభాదకు తాళజాలక మరణబాధ బడుచు ప్రాణములను విడుచును. అట్టి భాధనుచూచిన నెంతటి రాలిగుండెవానికైనను మనకు తరుగుకొనిపోక మానదు. పాలిమేరకు పోగానే ఆజంతువుల నాగనికలనుండి బలవంతముగా నూడదనెదరు" అని చెన్నపురి దొరతనమువారి ఒక ప్రకటనమును ప్రకటించిరి.

ఇట్టి ఖ్యాతికి పాత్రులెదరు. దొరతనమువారి ప్రత్యేక ప్రశంసకు పాత్రులైన ధన్యపురుషు లెవరు. ఆంధ్రులే.

"కొన్ని గ్రామములలో మాలపూజారి తల నరుకబడిన జంతువుల కంత్త క్తమును మహారాక్షసునివలె పిల్చుచుండును. అటు లొక్కొక్క డొక్కొక్కరాత్రి 100 గొర్రెల క్తమును గూడ త్రాగుచుండును. కొంద రొసాదులుగూడ బలికయిండిన కోళ్లను చేతబట్టుకొని పీకలనుకొరికి క్తమును పీడ్చెదరు.

"కొందరు పూజారులు నెద్దపులి వేషములను వేసికొని చంపబడుటకు తేబడిన జంతువులనైబడి వాని పీకలను పండ్లతో కొరికి వాని క్తమును పీల్చుచుండురు" అని 'సామ్రాజ్యమునం దలిజంతువులు' అనుగ్రంథమున వ్రాయబడినది.

గులాబుచెందుగారివిషయములనన్నిటినివిశదీకరించుచు యావద్భారతమతమహాసభవారికివ్రాసి మతమున కిట్టికళంకమును తొలగించిజీవహింసను నివారించి అహింసావ్రతమును విస్తరింపజేయవలెనని ప్రార్థించిరి. ఇది అరణ్యగోరనమే యగు ననుట నిశ్చయము. విలయనిన చెన్నపురి రాజధానివారు యావద్భారతమతమహాసభకు పోవుటయే లేదు. ఆసభవారి తీర్మానములను సనాతన ధర్మశాలంబకు ల మని చెప్పకొను వారైన నాదరించుట లేదు. అట్టి చర్చకలిగినపుడు చెన్నపురి రాజధానియే క్రీతైవల్యపరమనియు మనమరిదగమును మహాపురుషుల పనియు మనవారు చెప్పవచ్చెదరు. నునము ఘనకార్యములకు గడంగిమలేము. కదంగినవారితో కలియనలేము. మరియు నాంధ్రమండలముల వారికట్టి సభ కలదని గూడ తెలిసి యుండదు. ఈయావద్భారతపరమము బంగారు పిచ్చుకవంటిదే యగుచున్నది. కానిండు మనయుంట మనము. వంటియింటిమా రుమూల కుండలనందున గొప్పపండి మహారాజును మహానింధించిన నడుగువా లేమరు.

ఉద్ధర హింసా మాధానము వాచించుచును ఏకమగుచున్నార గాని మనము అహంభావమున పడల లేక వారితోగలియక దూరదూరముననుండి దేశాభివృద్ధి కధ్యంతిన కారుల కుగుచున్నాము. ఆ మహాసభలో వేలకొలది ప్రజల ఎదుట ఆంధ్రుల అహింసావ్రత్య ప్రభావముట్టిదని విశదీకరింపబడినపు డామహాజనుల కాంక్షలయం దెట్టి యభిప్రాయ మేర్పడ గలదు. ఆంధ్రుల నాగరికతను వారెట్లు భావించ గలుగుదురు. ఆంధ్రులపట్ల వారి కెట్టి సానుభూతి కలుగగలదు. ఈ తలనంపువారై దేశదేశములకు ప్రతికల మూలమున వ్యాపించుచున్నదే. ఎంతటి యమామమము ఇదివరకే పలుకారణములవలన ఆంధ్రు లతి మలకనగా చూడబడుచున్నారు. దీని కంతకును కానిక మేమి. ఆంధ్రుల కభిమానము లోపమగుటయును దుర్భిమాన మధికమగుటయును గాదే. ఆంధ్ర నాయకులారా! ఆంధ్రయువకులారా! ఇక నాలసింపకుడు. ఉడవు నేయకుడు. విద్యా విహీనత వలన మాన్య దేవక స్వేచ్ఛగా విహరించుచును మహాపరాక్రముగా విచరుచున్నది. యువేక్షింపకుడు. విద్యాదేవత సుసానించి గదేవతను తలచూపకుండ చేయుడు జీవహింసా నివారక ఘములను నెలకొల్పి అహింసా మాహాత్మ్యమును బోధి హిందూమత మహాన్నతి ధర్మములను విస్తరింపజేసి ముల కిట్టి జీవహింసాని నీచవ్యగ్రము లెట్లు ప్రత్యక్షములో స్పష్టమవుతుడు. అపఖ్యాతి పాలబడిన ఆ విమలవిఖ్యాతి బంధురన గావింతుడు.

విరోధా మహా సంగ్రామము

మిత్రమండలి విజయములు

జర్మనుల కీ వారమున సత్యధీనుగు నష్టము కలుగుట

బొల్కనురంగము—సెర్వెయావారికి గొప్ప విజయము

దమేనియాను బొల్కనురంగము శత్రువుల పన్నాగము

గ్రీసులో పిమ్మడితీ—నూతన మంత్రవిద్యము.

[రైటరు ఏ జెన్స్.]

ఇంగ్లాండు

జర్మనును భృంసముచేసిన వైమానికుడు.

లండను, సెప్టెంబరు 16:—

లండను, సెప్టెంబరు 16:—బాల్బి "ఎక్స్ప్రెస్" కంపెనీ నీవారు జర్మనును నేలగుల్చిన ప్రభువు వైమానికుడు కీయదలచిన 550 పౌనులను లండనునందు జర్మనును నేలగుల్చిన లెఫ్టినెంటు రాబిన్సన్ అను వైమానికునికిచ్చిరి.

ఆల్బర్ట్ రాజకుమారుడు.

లండను, సెప్టెంబరు 16:—జర్మనునాకాయుధము కండ్లమును మురింపబడినవాలో ఆల్బర్ట్ రాజకుమారుడును గలడు.

స్టీమరు ముంచబడుట.

లండను, సెప్టెంబరు 16:—హాంకన్ కంపెనీవారు "కాస్టెల్" అను స్టీమరు ముంచబడినది. అందలివారు నందమును కత్తిరింపబడిరి. ఎవరికో తెలియని "మాస్కెలు" అను స్టీమరును నాన్సెవారి "ఎలిజబెత్" అను స్టీమరు ముంచబడినవి. నౌకదళములోని వారును లండనును జేసినవారందు వింపబడిరి. రెండవ స్టీమరులోని 47 మంది వారియు పడవలకలన కెవో నాన్సెవారును వింపబడిరి.

కిచెనర్ ప్రభువు స్మారకచిహ్నము.

మెల్బోర్న్, సెప్టెంబరు 14:—కిచెనర్ ప్రభువు జ్ఞాపకార్థము ఆస్ట్రేలియానందు బాతీయ జ్ఞాపకచిహ్నము నొక దానిని నిర్మింపవలయునని ఒక యువకుడవలయు గావింపబడినపుడు నాన్సెవారు మేలవారిగాను ముందుగా తేలిడిరి.

లాయిడ్ బాద్మిగారు.

యజ్ఞాంశమునుండి తీరికయ్యుట.

లండను, సెప్టెంబరు 16:—లాయిడ్ బాద్మిగారు వైద్యులచే నురంగమును సంబంధించిన వెనుక ప్రాముఖ్యములగు విషయములను గూర్చి ఒక బోర్డింగ్ కన్వెన్షన్ హేగుగాలతో సంబంధించి తీరికయ్యిరి.

హతులగు సేనాపతులు.

లండను, సెప్టెంబరు 16:—బ్రిటీషును జర్మనులు హెచ్. ఎఫ్. క్లెఫ్ఫర్డ్, ఎల్. ఎం. కీల్ పాట్సుగారు యుద్ధమున పీదవర్తము నొందిరిని తెలియుచున్నది.

జర్మనుల కీ విచారవారము.

లండను, సెప్టెంబరు 16:—నిన్నటిదినము "వర్మిటికే" పరిచారవారముని నిన్నటి ప్రకటనలను ప్రచురించు సంకల్పమును ఈయదలచుచు ప్రకటనలన్నియు వ్రాసినవి. అంతటను ప్రకటనలను నుత్సాహమున జేసెను. కాని యుత్సాహము పొంగి పోలేదు. పరామర్శించుటయును జూచి అందఱును బ్రతిపదములను చేయుచున్నాని యదృగసాగిరి. నిన్నటిరాత్రి 2 డగ్లస్ హేగుగారు పంపిన ప్రకటనమునందు ఈ ప్రశ్నము కన్పించెను. యుద్ధము నిర్మించు. దానినిబట్టి ఇప్పుడు బ్రిటిషు వారు కలసి శత్రువుల స్థితియేమిటి స్థానములను చేసి శత్రువులను ఆత్మబలములను బంపిరి. ఇదియే మును జర్మనులకాడిన కట్టడవలె బలీయస్థానము యొక్కట్టిదని చెప్పకొనిన ఉత్సాహము పడగొట్టినది.

ఆల్బర్ట్ రాకుమారుడు.

లండను, సెప్టెంబరు 17:—యజ్ఞాంశమునుండి తీరికయ్యుట. ఆల్బర్ట్ రాకుమారుడును ఆజ్ఞా సంబంధమును వ్యాధి గల్గినది. చికిత్సచేసి కడుపులోని అన్యవ్యాధియును తొలగించిరి గాని కొంతకాలము మరలను మీరు ముందుగా తనవనిని చేయబాలరు. అని అధికారులు ప్రకటించిరి.

జనరల్ హేగుగారు.

రాజుగారి యభినందనము.

లండను, సెప్టెంబరు 16:—బాల్బి సార్వభౌముడు జనరల్ హేగుగారి మహావిజయములకు వారి సభ్యులందును తండ్రివారును నిన్నటిదినమున మనకు గల్గిన విజయములు సంపూర్ణవిజయము కట్టకడపట మనకే సిద్ధించునని వాటించుచున్నవని శ్రీవారువ్రాసిరి.

నౌకలను ముంచుట.

లండను, సెప్టెంబరు 17:—బాల్బి సార్వభౌములు అనుబ్రిటిషు స్టీమరును స్వీడిషుస్థితి అనుస్వీడను స్టీమరును ముంచబడినవి.

ప్రాము

శత్రువుల మూడవపంక్తి భేదించబడుట.

లండను, సెప్టెంబరు 15:—ముఖ్యరంగమునుండి రైటరు విశేషము డిల్లీ వ్రాయుచున్నాడు:—మన సేన నిర్వహ్యము గా ముందుకుసాగి శత్రువుల తృతీయరక్షకపంక్తిని భేదించుకొనినది. వైరువులమంతయు మన స్వాధీనమైనదనియు మన పదాతిసేన మార్గాలువైపుకు ముందుకు పోవుచున్నదనియు తెలియుచున్నది. అనుయయమున మేము ఎడమవైపున మార్చిన్ పిన్లుదాకముంటిమి. కుడివైపున వై అడవిచుట్టును గల మన పంక్తి సంతతిని ముందుకుజరిపి బోర్లోన్ అడవియందు ముఖ్య భాగము నాక్రమించుకొంటిమి. మనవైరువులకు విజయోత్సాహము సున్నగిగానున్నది. శత్రుపంక్తియం కనక భాగములందు శత్రువులు తమవెనుకటి పంక్తులలోనికి బాంపోవుచున్నార. ఖైదీలసేతులు చేరుచున్నారు. ఇప్పటికే 500 మంది ఖైదీలైరి. ఇంకను కచ్చుచున్నారు.

బ్రిటిషు విజయములు.

లండను, సెప్టెంబరు 16:—నిన్నటిరాత్రి సర్ డగ్లస్ హేగుగారి డిల్లీ ప్రకటించిరి:—ఈదినము తీవ్రముగు యుద్ధము జరిగిన వెనుక కాంబిల్లు నుండి పోజయరీసు బెహంగోడ్డువలకు గల స్థలము సంతయును మే మాక్రమించుకొంటిమి. బోర్లోన్ అడవి, వైరువు, హైఅడవి, మార్చిన్ పిన్లు, కోర్నిలెట్టి వ్యాసము లన్నియు మావశమున నున్నవి. ఇప్పటికే 2300 మంది ఖైదీలు పట్టుబడిరి. వీరిలో 65 మంది వైనికోర్వోగులు గలరు. వీరియందు ఆరుగురు పటాలముల అధిపతులు. ఈదినము 18 శత్రువిమానములు భృంసమయ్యెను. మరీ 9 విమానములకు బాగుగా దెబ్బలు తగిలి అవి నేల గూలెను. మనవిమానములు 4 కనబడుట లేదు.

యుద్ధమున విమానముల కార్యము

లండను, సెప్టెంబరు 16:—నిన్నటిరాత్రి సర్ డగ్లస్ హేగుగారు ప్రకటించినదానిలో నీ క్రింది విషయములును గలవు:—మన విమానములు ఫింగి, పదాతి దళములకు తో

డయ్యెను యుద్ధమునందు ఈ విమానముల కార్యమును గూర్చి సత్యములగు రిపోర్టులు కచ్చుచుండెను ఫింగిల అగ్నివర్షమును, శత్రువుల ఫింగి పదాతిదళములను మట్టుపెట్టెను శత్రువిమాన కాలవైసను, రైలువే వైసములవైసను, బాంబులువేయబడినవి ఫింగిలను కాల్చబడినవి ఒక చిన్న జర్మను విమానము నేల గూల్చబడినది.

బ్రిటిషువారి యుత్సాహము.

పారిసు, సెప్టెంబరు 16:—నిన్నటియుద్ధమును గూర్చి యొక పరాసు యుద్ధతంత్ర విశారదుడు మాట్లాడుచు శత్రువులు ప్రతియుద్ధములు సలుపునప్పుడు బ్రిటిషువారు తీవ్రముగా పోరుచు తమ సమగోత్సాహ మద్వితీయ మని వ్యక్తి పోల్చిరి చెప్పెను పోజయరీసు, కాంబిల్లులకు యన్యగల పర్వతములన్నియు బ్రిటిషువారి స్వాధీనముననున్నవి ఈమహావిజయంబునువలన పరాసువారు ఈమునదికి రెండుగట్టులను ఆటంకములేక ముందుకు సాగవచ్చును

మిత్రమండలి ప్రతాపము.

లండను, సెప్టెంబరు 16:—గతవత్సరమునుండి జరుగుచున్న తీవ్రయుద్ధమువలన జర్మనుల కెంతటి నష్టమైనను గల్గినది. మిత్రమండలివారు నిరంతరము ముందు కుసాగుచుండుటనుగూర్చి ఏమి సమాధానము చెప్పవలయును జర్మనుప్రతికూల ఏమియు తోచకున్నది. కాని జర్మనుల ప్రకటనములు మట్టుకు అగ్గసత్యములను చెప్పుచు ప్రతియుద్ధము నందును మిత్రమండలి మట్టుకులును ద్రోసి తిమని వ్రాయుచుండెను. యుద్ధారంభమునుండి ఇంతవఱకున్నాడును కనివిని యెఱుగని విజయములు పశ్చిమరంగమునందు మిత్రమండలివారికి గలుగుచున్నవి. విశాలమగు ఆల్బర్ట్ పీఠభూమిపై మనపదాతిదళమునకు పని సులభముచేయుటకు మనకిరంగిదళము తీవ్రముగా పోరుచుండగా, మనవిమానములును వారికి దోడ్చి చాలక్రిందికి వచ్చి మరకిరంగులను గాల్చుచు తమయద్వితీయ ప్రభావమును వెల్లడిచేయుచున్నవి. పొలములయందు చాలక్రిందుగా మన విమానము లెగురుచుండుట శత్రుపదాతినేనకు విశేష భయోత్పాతముగా నున్నది.

బ్రిటిషువారి ప్రకటనము.

లండను, సెప్టెంబరు 17:—ఆంకరుకు దక్షిణమున నేడు మేము ముందునకుపోవుచు కొన్ని స్థానములలో శత్రువులను తలపడితిమి. 6 మైళ్ల పొడుగుగల రంగమున నిన్ను మొదల లింపవరకు మేముకటి మొదలు 2 మైళ్లవరకును ముందునకు సాగితిమి. నేడు 1900 మందిని పట్టుకొంటిమి. వీరిలో 51 మంది వైనికోర్వోగులు. ఈరెండూరీజులలోను 4 వేలమందికి వైగా పట్టుబడిరి. వీరిలో 116 గు రిపోర్టులు. ఇంతవరకు 6 ఫింగిలును, 50 కైవైగా మరఫింగిలును చాల సామగ్రులును మావశ మైనవి. వీనిలో కొన్ని ఫింగిలును నాశనముచేసితిమి. 15వ తేదీని 16 జర్మను విమానములు నేలగుల్చబడినవి. మావిమానములు 6 కనబడుటలేదు. అని బ్రిటిషువారు ప్రకటించిరి.

ఆంగ్ల పురోగమము.

లండను, సెప్టెంబరు 15:—ఈ యుద్ధము మిట్లు ప్రకటించబడినది. నిన్నటి రాత్రి మేము 1000 గజముల సేనాముఖముతో శత్రు కందకములను వశపఱచుకొంటిమి. "ఫ్రాండర్ వర్క్" అను స్థలము కూడ మా స్వాధీనమైనది.

ఈ యుద్ధమును బోలోనుండి ఆల్బర్ట్ బెహంగోడ్డువలకు 6 మైళ్ల సేనాముఖముతో మేము మట్టుడి సలిపితిమి. ఇంతవఱకు మన కనేకవిజయములు గల్గినవి. అనేక స్థలములందు మేము 2000 గజములనుండి 3000 గజములవఱకు ముందుకు వచ్చితిమి. మట్టుడి తృప్తికరముగా సాగుచున్నది. అనేకులు ఖైదీలు ఇదివఱకే పట్టుబడిరి.

మేము నూతనముగా నిర్మించిన కవచపోషిత పగు వాహకమును ప్రథమపర్యాయ ముపయోగించితిమి. దీనివలన మహాపయోగము గల్గినది.

తీవ్రముగు విమానయుద్ధము జరిగెను. నాలుగు శత్రు విమానములు ముందుకు నేలగులెను. అధును మరీ నాలుగైసను బాగుగా కొట్టుబడి నేలగుల్చబడి యుండెను. మరీ రెండు చిన్న విమానములును క్రిందికి త్రోయబడినవి.

శత్రువులవై నిరంతరాయముగా అగ్నివర్షము కరిపించుచున్న మన పదాతిదళమునకు మన వైమానికదళమును దోడ్పడెను. శత్రువుల ముఖ్య సేనాస్థలములలో మూడుబోట్ల మన విమానములు బాంబులను వర్షించెను. బెహంగోడ్డును మీదను బాంబులుపడి ఒకరైలుబండి భృంసమయ్యెను. అనేక కములగు బండ్లకు మంచిదెబ్బలు తగిలినవి.

బ్రిటిషువారు తమ స్థానములను గాపాడుకొనుట

లండను, సెప్టెంబరు 16 — ఆంధ్రులదిగి దక్షిణమున శత్రువులు రెండుపర్యాయములు తీవ్రముగా తలపడినను మార్చే మియు గలుగలేదు తక్కినస్థానముల నన్నిటిని మేము కాపాడుకొనుచున్నాము

శత్రు ఫిరంగిస్థానములు.

లండను, సెప్టెంబరు 16 — 15 వ తేదీని ప్రాంతాల మన యన నావికావిమానములు ఆస్ట్రేండువద్దనున్న శత్రువుల యహాధిపత్యస్థానములపై తీవ్రముగా శరభిష్టమును గురిపించెను మద విమానములన్నియు సుగమముగా తిరిగి వచ్చినవి

జనరలు హేగుగారి ప్రకటనము.

లండను, సెప్టెంబరు 17 — ఆంధ్రులకు దక్షిణమున మాకు మరల విజయము కలిగినది కోల్పోలేట్టి ప్రాంతమున మేము 1000 గజముల నాక్రమించితిమి నిన్న సాయంకాలము ధీపవెలుయొద్ద మాకు చాల హెచ్చు లాభము కలిగినది డాన్యాబులైంది అను సురక్షితస్థానము మావశమైనది శత్రువులు చాల తుపాకులను సామగ్రులను వదలిపోయిరి మొకటియొద్ద రక్షిత స్థానములనుగూడ మేము వశపరుచుకొంటిమి. పట్టుకొనబడిన వారి సంఖ్య ప్రతి దినమున హెచ్చుచున్నది.

కాంబిల్లును చుట్టవేయుట

పారిసు, సెప్టెంబరు 16:— నిన్నటిరాత్రి యిట్లు ప్రకటింపబడినది. పరాసువారు బ్రిజ్ మైదానమునందు ముందుకు సాగి 500 మీటర్లు విడిచిగల శత్రుకందక శ్రేణిని పట్టుకొనిరి. ఈ విజృంభణము బ్రిటిషువారి పురోగమముతో గలసి కాంబిల్లు చుట్టవేసినది. ఔత్కామగోడకు తూర్పునను, బాసావీనీ సున్న ఉత్తరమునను తీవ్రముగా యుద్ధము జరిగి అచ్చట మేము ఘనస్థానములను వృద్ధిచేసికొంటిమి. పరాసువారు డెనీకోరుకు తూర్పున తీవ్రముగా యుద్ధమునలిపి ఒక బలియనుగు శత్రు కందకమును వశపఱచుకొనిరి. డెనీకోరు ప్రాంతమున పరాసు విజయములవలన పశ్చిమ ఫలము గలిగినది. బెర్నీకి ఈశాన్యమున మాడుకందకములను వరుసగా మేము వశపఱచుకొని, 200 మంది ఖైదీలను 10 మరణిరంగులను పట్టుకొంటిమి. ఖైదీలలో 5 గురు సైనికోల్పోగులును గలరు. ఈ సుధ్యాహ్నము మేము జయించిన స్థానములందు జర్మనుశవములు నిండియున్నవి.

విమానయుద్ధము

విమానములు జోరుగా పనిచేసెను. జర్మను పంక్తుల వెనుక అనేక స్థలములపై బాంబులను వేసితిమి. సోము రంగమును జర్మను పంక్తుల వెనుక విమానయుద్ధము లనేకములు జరిగినవి. పరాసువారనేక విజయముల గాంచిరి. జర్మను విమానము లనేకములు నేల గూల్చబడినవి. నున విమాన దళములు 14వ తేదీనాడు బెర్నీర్, కానీ, గ్యూస్కార్లో ప్రేమములపై బాంబులు వేసెను. వైన్ శిబిరములపైను 40 బాంబులు వేయబడినవి. అనేక స్థలములందు ప్రళయకారమునకు పాల్పెట్టెను బయలుదేరినది. రాంబక్ వద్ద అగ్ని కూపములనుగూడ బాంబులు వేసిరి. ఒక వైమానికుడు సార్లోయయందలి డిల్లింగన్ వఱకును బోయి, అనేక ఉత్తమ సంస్థాపనలకు నిష్పంఠించెను. మెక్ సాంటను రైలుమార్గమునకు బాంబులవలన చాల నష్టము గలిగినది.

రాంకోరు కందకములు.

పారిసు, సెప్టెంబరు 15:—ఈసుధ్యాహ్నము మిట్లు ప్రకటింపబడినది:— రాంకోరుకు దక్షిణమున మేము జర్మనుకందకములను తీవ్రముగా ముట్టడించి ఆగ్రామపు కోనవఱకు నున ముందు పటాలములను బంపితిమి. క్లెర్క్ తూర్పున జర్మనుముట్ట ఖులన్నియు వ్యర్థముచేసితిమి. ముఖ్యము 76 వ గుట్టవద్ద శత్రువుల కపరిమితముగ నష్టముగలిగినది. బెర్నీ ఎన్ సాంసేరునకు ఈశాన్యమున శత్రువులు బాంబులతో గుమ్ములను ముట్టడించిరి. కాని మేము వారిని పాఱుదొలిచితిమి. వాన్ కోట రోడ్డుకు పశ్చిమమున జర్మనులు రెండుసార్లు వ్యర్థప్రయత్నము లొనర్చినిశే నష్టము నొందిరి.

శత్రువులపై ఆకస్మికముగా పడుట

లండను, సెప్టెంబరు 14:—వార్నర్ ఆలెన్ గారు ఇట్లు వ్రాసిరి:— జర్మను విజృంభణముయొక్క మహానేగము నమ్మ దగనియంతటి అధికముగా నున్నది. జర్మనులు తమ్ము తాము రక్షించుకొనుటకు పరాసు కందకములకు వచ్చుచుండుట బాగుగా గనపడినది. తమవారి అగ్ని యందే చాలమంది మడి

సిరి బ్రతికినవారలలో అనేకులు వైద్యునందుండి వచ్చిరి ఈ మహాగ్ని వ్యమునకు వెనుకవచ్చిన అతి తీవ్రముగా యుద్ధము మార్చే ఆకస్మికముగా వచ్చిన దరియు, ఒక జర్మను పటాలము నందు సగముకంటె ఎక్కువమంది యనిపోయిరినియు వారు చెప్పిరి ప్రాస్సు దేశీయుడు మొట్టమొదట ౪ గంటలకు వెకోనురోడ్డువూడ అడుగుపెట్టెను 6½ గంటలకు బాసావీనీను ముట్టడి ప్రారంభమయ్యెను జనరలు ఫాయోల్స్ గారు సేనాధిపత్యమునుండి వైద్యునందును, సోమురంగమునందును, సూరై 1వ తేదీనుండి 54వేలచందరి ఖైదీలు, 260 శిరంగులును, 647 మోక్షిరంగులను పట్ట కొంటిమి

పరాసువారు తమ స్థానములను బలపఱచుకొనుట.

పారిసు, సెప్టెంబరు 16 — పరాసువారిట్లు ప్రకటించిరి — మేము చురుకముగా జయించిన స్థానములను మేము బలపఱచుకొంటిమి క్లెర్క్, బెర్నీలకు తూర్పున శత్రువుల ప్రతి యుద్ధము లన్నియు భగ్నములైనవి గాయములు తిగులవి 400 నుండి పట్టవడిరి ఎన్నటిదినము 2 విమానములు నేలగూల్చుండి నవి జర్మను సంస్థాపనలపైను ప్లేషులపైను బాంబులనేకములు దురిపింపబడినవి.

పరాసువారి ప్రకటనము.

పారిసు, సెప్టెంబరు 17:— బెర్నీ వైద్యుడు డోవిలర్ను రంగములలోగూడ శిరంగు లధికముగ కాల్చబడినవి. నాలుగు శత్రు విమానములు నేల గూల్చబడినవి. వానిలో నొకటి డోమాంటు కు త్తరమున నేలగూల్చబడినది. మేము విస్తారము గ బాంబులను వదలితిమి. 349 బాంబులను వేరువేరుచోట్ల వదలితిమి.

పారిసు, సెప్టెంబరు 17:— నేడు సోమురంగమున పోరు జరుగనేలేదు. బోబావెస్సుకు కుత్తరమున పరాసువారు ముందుకు వెల్లిరి. బెర్నీకు త్తరమున నొకకందకమును పరాసువారు వశపఱచుకొనిరి; ఔత్కాయొద్ద జర్మనులు తలపడగా పరాసు వారు మరణిరంగులను గాల్చి తరిమిరి. జర్మను సేనకు వెనుక భాగమున పరాసువారి విమానములు దాడి చేయుచున్నవి.

మహా యుద్ధములు.

పారిసు, సెప్టెంబరు 16:— సోము రంగమున నిన్నటి దినము జరిగిన మహా యుద్ధమును గూర్చిన వివరములు పరాసువారినుండియే తెలియుచున్నవి. ఈ యుద్ధయము చాల చల్లగానుండి, విమానములను గుర్తించుటకు వీలుగా నుండెను. అప్పుడు పోజయరీకుకు వైర్మలి భాగమున ఆల్బర్ట్ ఔసాంగోడ్డునందును, గ్విన్టీ కాన్సే యముననున్న బోగ్లోన్ అడవియందును, బ్రిటిషువారు ముందుకు సాగిరి. ముందుగా శిరంగియుద్ధము తీవ్రముగా సలిపి ముందుకుకు వచ్చి బ్రిటిషు వారు 10 కిలో మీటర్ల స్థలమునందు శత్రు సేనల ముఖ్య స్థానములను పట్టుకొని, సుధ్యాహ్నము నకు వైద్యు, మార్తిన వెస్టలను స్వాధీనము చేసికొనిరి. కాని హైడవి యుత్తరభాగమునందు జర్మను లింకను బలియనుగు స్థానము నాక్రమించుకొని యున్నారు. బ్రిటిషువారు ఈ అడవికి తూర్పునను పశ్చిమమునను ముందుకుసాగుచు శత్రువుల ప్రక్క పంక్తిని ధ్వంసముచేసి శత్రు సేనను భేదించిరి. ఖైదీలనేకులు పట్టువడిరి. ఇట్లు వైర్మగోడ్డునందు బ్రిటిషువారు చాలదూరము ముందుకువచ్చి లూన్ అడవికి ఆగ్నేయమున కొంతస్థానమును జయించి, కాంబిల్లుపురమును చుట్టవేసిరి. జర్మనుల ప్రతియుద్ధము లన్నియు వ్యర్థములయ్యెను. బ్రిటిషువారు మఱల చిత్తయుద్ధము సలిపి కోర్నిలేట్టి పరిసరములవఱకు ముందుకువచ్చిరి.

మేము పట్టుకొనిన ఖైదీలలో 9 జర్మను పటాలములు కనుగొనబడినవి. వీనినిబట్టి శత్రువులు బ్రిటిషువారి ముట్టడి ముందుగానే తలచి వారి యెదుట విశేష సేనను నిలిపిరని తేలుచున్నది. కాని మిత్రపండ్లలో శిరంగుల ప్రతాప మద్వితీయమై యుండెను. పోజయరీకువద్ద ఆస్ట్రేలియనులు, గ్విన్టీ యొద్ద ఐరిషు పటాలములును తమ యద్వితీయ పరాక్రమమును వెల్లడిచేసెను. పరాసు విజయములను వీరి యుత్సాహమును వృద్ధిచేసెను. శత్రువిమానము లేవియు బ్రిటిషు పంక్తులను సమీపించ సాహసింపలేదు.

జర్మను సేనాముఖమును భేదించుట.

లండను, సెప్టెంబరు 14:— “వైమ్సు” పత్రికకు, పారిసు విశేషికుడిట్లు వ్రాసెను. బాసావీనీను పట్టుబడిన వెంట

నే జూలై ప్రారంభమున శత్రువుల కుండిన రక్షితసంస్థాపనలను పరాసు సేన భేదించుచును పశ్చిమ సేనాముఖము మొట్టమొదట భేదించబడినది ఈయుద్ధము ప్రారంభమైనది మొదలు శత్రువులు తమ పంక్తులవెనుక చాలమైల్లదూరము కందకములను త్రిపుక్కోనుమండిరి బహుశ ఇంకను ఘోరతరముగు యుద్ధము జరుగవచ్చును

బాసావీనీను పరాసువారి వశమగుట

ఆంధ్రగ్రాము, సెప్టెంబరు 15 — “నార్త్ జర్మన్ గజెట్టు” పత్రిక బోసావీనీను పరాసువారి వశమైనదని యొప్పుకొనుచు, పరాసువారు ఆప్రదేశము నాక్రమించుకొనుటవలన వారికి విశేషపయోగము గలిగినది వ్రాయుచున్నది పరాసు సేన అతివిశేషముగా నుండుటచేచు, శిరంగిమందులును అత్యధికముగా నుండుటచేచు, జర్మను సేన బహుశః ఉపయోగకరముగా నుండునని సేనాముఖమున సీసానమునుండి వెనుకకు వచ్చెను

జర్మనుల దురాశలు.

పారిసు, సెప్టెంబరు 16 — సభామండలి మునగు బ్రయండుగా రిట్లు చెప్పిరి — అన్నిచోట్లను శత్రువులు స్వీకృతకార్యము మూనుకొనిరి. అనన్యూండ నోపక్రమణము వారి నుండి తొలగిపోయినది. బాల్కనురంగమునందు జర్మనులకు గల దురాశ లన్నియు నిరాశలయ్యెను. మిత్రపండ్లవివారితో సంధి జరుగునెడల సంపూర్ణ విజయానందము సందిజరుగును.

వైద్యును గౌరవము.

లండను, సెప్టెంబరు 15:— వైద్యులపురమునకు మిలిటరీక్రాసు బహుగతి యొసగు విషయమునుగూర్చి బార్ని సార్వభౌములకు ప్రాన్సువేశాధ్యక్షులకు సాయిన్ కేరుగారి కిని తంతిరూపము నుత్తరప్రత్యుత్తములు జరిగెను.

రుష్యా

రుష్యావారి ప్రకటనము.

మోస్కో, సెప్టెంబరు 17:— జోల్టాలిపాకు కుడివైపున నున్న బ్రెజ్జనీయొద్ద జరిగిన ప్రజలనంగరమున 50 మంది తురమ్ములను పట్టుకొంటిమి. పోడినోక్ హల్బిల్చై ల్లే వర్ధు సను నారిజోకా చిత్తీప్రాంతమున జరుగుచున్న పోరితమున 8174 గురు జర్మనులను పట్టుకొంటిమి. కాక్సెసునందలి తురుమ్ములు క్రేఫీకి వైరుని నున్న కాక్సెస్ను ప్రాంతమునను రయితుకు పశ్చిమమునను అనన్యూండను నారంభించిరి. వారి నన్నికడలనుగూడ నోడించితిమి.

రుష్యావారి విమానములు.

మోస్కో, సెప్టెంబరు 15:— రుష్యుల విమానములు కిగాసింఘుశాఖయందలి జర్మనుసముద్రవిమానము నొకదానిని ముట్టడించి 73 బాంబులు వేసెను. శత్రువులు ముట్టడినలిపిరి కాని రిరిమివేరుబడిరి.

బొఖారాలిమీరు.

మోస్కో, సెప్టెంబరు 14:— బొఖారాలిమీరు గారు యుద్ధపుఖర్చుల కొఱకు రుష్యాచక్రవర్తిగారికి 10 లక్షల రూసాయల బిల్లులనిచ్చిరి.

ఇటలీ

ఇటలీవారి ప్రకటనము.

రోము, సెప్టెంబరు 17:— ఇథియోపియా లిటులు ప్రకటించిరి. నిన్నను కాకోగ్గిరంగమున రాత్రివేళ శత్రువులు పలుసార్లు తలపడగా వారి నోడించితిమి. పిస్కట విశాలరంగమున చాల కందకములను పట్టుకొంటిమి. 800 మందిని కూడ పట్టుకొంటిమి. బ్రాంటాలోయయందుగూడ తీవ్రముగాపోరు జరిగినది. శత్రువులు తలపడి పలుసార్లు పారిపోయిరి.

గ్రీసు

గ్రీసు మంత్రిత్వము.

ఏథెస్సు, సెప్టెంబరు 17:— కంగోపోలసు గారు ప్రతిపదవి స్వీకరించుటకు మొదట మిత్రపండ్లలో అధికారంతో నాలుగోనించిరి. మంత్రివర్గమున మిత్రపండ్లలో కనుక రగు వారు లేకున్నను మిత్రపండ్లలో వాడకునటమే జన అట్లుగాక ఈసుప్రతివర్గమువారు లాభకరముగ తాట చెప్పకొనుచున్న భావమునే వివరమున్నచో ఈయంత్వలోనే అంతరించగలదు.

తూర్పు ఆఫ్రికా

తూర్పు ఆఫ్రికా.

లండను, సెప్టెంబరు 17:—తైఫియము సేన 10 వజములు
అంత తూర్పు ఆఫ్రికాలోని దుర్గాలను పట్టుకొనెను.

ఆస్ట్రేలియా

ఆస్ట్రేలియా యందు నిర్బంధ వైరిక సేవ.

బ్రెస్లియమువారికి కంట్రీ

లండను, సెప్టెంబరు 16:—చిట్టెను హ్యూగ్స్
గారు బ్రెస్లియమువారికి కంట్రీయము రదిరిన వెనుక
హుగ్స్ గారు రాజ్యమును ముఖ్యునిచెప్పిరి. కార్మిక
సభ్యులు నిర్బంధ వైరిక సేవకు ప్రతిఘటించెను.

జపాను

చీనాజపాను గందరగోళములు.

టోక్యో, సెప్టెంబరు 17:—చీనాజపాను సరిహద్దు
నందు వెనుకకు సంఘటించును చీనాజపాను సరిహద్దు
నందు పరిశీలించును జపాను ఆధిపత్యము చీనాసేనలు
నందు పరిశీలించెను. కెంకులో రానుచున్న లనుకూలముగ
నున్నది. కొంతమువారి భావము చీనాజపాను పూర్వముగ
నున్నది. ప్రాంతిక భాగము కలుగదన చీనాజపాను చెప్పెను
నాటికా ప్రకటించెను.

మెక్సికో

మెక్సికో రంగము.

లండను, సెప్టెంబరు 17:—మెక్సికోలో 600 మంది
తో జపానుచే పట్టుకొనెను ముట్టడించి పట్టుకొనెను కొంతభాగ
మును వశపరచుకొనిరి. చీనాజపాను సరిహద్దు వేరిపట్టుకొనెను
సీనికా అనుచును చెప్పెను చెప్పెను.

హాలండు

డచ్చివారు సేనను సన్నాహపరచుట

అంస్టర్డాము, సెప్టెంబరు 16:—డచ్చివారు సేనా
సన్నాహము చేయుచున్నారని టెలెగ్రాఫులందు చెప్పెను
నందును, విజయవాదమును డచ్చివారు తెలుపుచున్నారు.

నావికాశాఖ అవ్వ

టోక్యో, సెప్టెంబరు 16:—1916 వ సంవత్సరపు కేంద్ర
ఆంధ్ర ప్రదేశ్ నావికాశాఖకు 30 లక్షలపానులు కావల
యును ఒక బిల్లు ప్రవేశపెట్టబడినది.

హాలండు సేన

లండను, సెప్టెంబరు 15:—హాలండు సేనలను సమ
కూర్చి విభాగము ఏర్పాటుచేయుచుగా నుండన జపాను సేనాధి
పతిగారికిని వార్తకచ్చెను.

అరేబియా

అరేబియా రంగము.

లండను, సెప్టెంబరు 17:—హాలండులో క్రిటికు
లొకాడొకడొకడు అంస్టర్డాము 25-29 తేదీలందు ఇనుప
కారులనుగా వాలకులను కలెక్షను, ఎరలే జపానువారి
కాలక్షయము కలిగినది. ఇందుకు కైలుబండ్లు సరకులను గూడ
బిల్లు వైరిక. తుల్కారాను అడ్డానాహాము కైలుబండ్లు
మీదను కాపెయ్యెద్ద శ్రమకొనిననుచును గూడ గుండ్లుపడి
దానికొకడు కలిగినది.

జర్మనీ

జర్మనుల నావికము.

అంస్టర్డాము, సెప్టెంబరు 16:—యుద్ధానంతరము
జర్మనుల నావికము సుహృద్భావమున జర్మనులకు కల
కొంతమును బిల్లును పట్టుకొనెను “కలెక్షన్” వ్రా
చుచును. అన్నివార్తలలో నావికమును విశేషమును
కలెక్షన్ వ్రాచుచును ఇంకను ఇంకను విజయమును
చెప్పెను. “కలెక్షన్” వ్రాచుచును పరాసు ఇంటివారి
కలెక్షన్ చేయుచును నావికాప్రభుత్వమువా
కలెక్షన్ విశేషమును విశేషమును విశేషమును
చెప్పెను.

జర్మనీకి క్రొత్త సేన వచ్చువిధము

అంస్టర్డాము, సెప్టెంబరు 16:—జర్మను సరిహద్దు గతు
కులను యుద్ధమును నడుపుచు వారికలగులు లెలందును, చేరు
లందును, కార్మకులను కట్టుకొనెను దుర్గాలను
కేంద్ర యుద్ధమును కలెక్షన్ విజయము సుగూర్చి
కలెక్షన్ గుండ్లును చేయుచున్నారని అనుచును
జపాను జర్మను సేనలనును కలెక్షన్ పంపుచును జర్మను
అధికారులు చెప్పెనుచున్నారు.

జర్మనుల సేనాకార్యనిర్వాహకము.

ముఖ్యుని పూర్తిచెప్పెను
లండను, సెప్టెంబరు 16:—జర్మను బాగ్ క్రెయిం
గుగారు జర్మను సేనాకార్యనిర్వాహకమును ముఖ్యు
ని పూర్తి అధికారిగా నియమింపబడిన ఒక జర్మనుతంత్రవా
నుడునున్నది.

జర్మను రాజకుమారుడు.

హతుడగుట.
లండను, సెప్టెంబరు 16:—హెన్రీ రాష్ట్రాధిపతియగు
క్రిస్టిక్ రాజకుమారుడు హతుడయ్యెను ప్రకటించబడినది.

జనరలు హిండ్స్

లండను, సెప్టెంబరు 15:—జర్మను సేనా నిర్వాహక
సంఘమువారు తమ పరాజయములను గూర్చి తగవులాడుకొను
చున్నారనియు, జనరలు హిండ్స్ సోమరంగమున పరా
జయము నొందినను సంఘవ్యవహారములందు ఇంకను వైచేయి
గలిగి యున్నాడనియు కలెక్షన్ చేయుచును తెలియచుచు
నున్నది.

జర్మనుల ఆలోచనలు.

లండను, సెప్టెంబరు 15:—తూర్పురంగ ప్రధానశాఖ
మున నిటీకల జర్మనువైరికాధికారులు సభచేసి బాల్కన్ రంగ
మున 2 లక్షలమంది జర్మను సైనికులను లక్షలమంది ఆస్ట్రీయను
సైనికులను వినియోగించి పోరాడెనని మీరు నిశ్చయించిరిని
కొక వార్త వచ్చెను. హెరువారు తెలుసును
కలెక్షన్ గూర్చి జర్మను సాగమెం
తులను మీరు వివరింపవచ్చును.

జర్మను వైమానికుని మరణము

లండను, సెప్టెంబరు 15:—లెఫ్టెనెంట్ ఫాల్కుబర్న్
అను సుప్రసిద్ధ జర్మను వైమానికుడు రణరంగమున మడిచె
నని వార్త వచ్చెను జయింతువు ప్రకటించినది.

రొమేనియా

రొమేనియా సేనాధిపతి.

లండను, సెప్టెంబరు 14:—బొల్బాజాయందలి రొమే
నియను సేనకు జనరలు ఎవలెస్కోగారు సేనాధిపతిగా
నున్నారు.

రష్యా రొమేనియా విజయములు.

లండను, సెప్టెంబరు 16:—రష్యా ప్రతికావిలేఖకుడు
వ్రాసినట్లు సిలిస్త్రియాకు 15 మైళ్లు దిగువనున్న లీస్ని బాయను
గలమున దానిబునది గట్టువై 8 జర్మనుఫిరంగులను బల్గేరియ
ను సైనికులను పట్టుకొనెను. అట్లైన యెడల, బల్గేరియనులు చెన్న
వోడా రైలువంతెన కింకను 80 మైళ్ల దూరమున నుండగనే
వారు తలపిపేరుబడిన తేలుచున్నది. ఇంతలో రొమనుండి
వచ్చిన వాయువాక్ర ప్రకారము రష్యానులు బొర్నాయందు
వ్యాపించుచున్నారు. ఇచ్చట టూర్పిడోనుగాని సబ్యరైనులు
గాని లేవు. ఇంతకంటెను రొమేనియనుల యెదుట జర్మనులును
తురుష్కులును మాత్రమే కలరుగాని బల్గేరియనులు లేరు.

రొమేనియనులు తమ దక్షిణ సేనాముఖమున తీవ్రము
గా యుద్ధము సలుపబోవుచున్నారని “ఎక్స్ ప్రెస్” సంఘపు”
బుఖారెస్టు విలేఖకుడు వ్రాయుచున్నాడు.

బల్గేరియా యందు కలపరము నానాటి కక్కువ యగు
చున్నది. ప్రజలు భావరమలేరు. ఉద్యోగులకు జీతములు ల
భించుటలేదు. సేనలు సన్నగిల్లుచున్నవి. అంగుటను భయంకర
వైతి కలుగుచున్నది. అనేకులు బరితీయబడుచున్నారు.

బాల్కన్

బాల్కన్ రంగము.

బ్రిటిషువారి ప్రకటనము

లండను, సెప్టెంబరు 17:—ఈనెల 16 వ తేదీ
రాత్రి స్త్రుమా సమీపమున సీరీసుగోడ్డు వద్ద జర్మనును
న్యూహోర్మియెద్ద శత్రువుల పట్టె వేగు సేనలు గుండ్లుబరచె
ను. 18 వ తేదీని డొంగ్ల సరంగమున బాంబులు వేయువారు
150 మంది లంపిరి శత్రువులు కలపడినపుడు వారిపై మర
గిరంగులనుకాల్చి వారిలో చాలమందిని హతము చేసెడిమి
సెర్వియావారు ప్రాంతనది దాటునందుట
పారిసు సెప్టెంబరు 17:—సెర్వియావారు వెల్లెనికు
కజో నాకలకులకు చాల చేరువగా నున్నారు వారు బ్రెడు
నదిని దాటు నున్నారు. పరాసు రష్యా సేనలు ప్లోరినా ఎదుటకు
వచ్చినవి.

సెర్వియావారి ప్రకటనము.

లండను, సెప్టెంబరు 17:—16 వ తేదీని సెర్వియా
వారిటుల ప్రకటించిరి. నిన్ను మేము మొగ్గేనా ప్రాంతమున
తలపడితిమి. అచట ప్రదేశము దురముగా నుండెను. శత్రు
సేన మెండుగా నుండెను. అచట కొండలనుగుట్టల వెక్కిరింప
వచ్చినది. అది ఆలపుకొండల ప్రాంతము ప్లోరినా ప్రాంత
భూమి అనుకూలముగా నున్నది. చాలఫిరంగులను పట్టుకొంటి
మి. మాలోనెట్టు సప్టుము. క్రొత్తగా కట్టబడిన గోరిలను
బట్టి శత్రు సేనలో చాలమంది హతులైరిని స్పష్టమగుచున్నది.

బాల్కన్ రంగము.

లండను, సెప్టెంబరు 15:—సెర్వియావారు పరాసువా
రిట్లు తెలుపుచున్నారు:—వర్ధానదికి ఎడమతీర్పున బ్రిటిషు
వారు జర్మను బల్గేరియను పటాలములలో బోరిరి. ఈ యుద్ధ
ఫలమువలన బ్రిటిషువారు మెకుకోవోయను పురమును దాని
కు త్వరమున కొన్ని స్థానములను పట్టుకొనిరి. 100
మంది బ్రిటిషులు, 10 మరఫిరంగులును బ్రిటిషు వారి
వశమైనవి. వర్ధాన నదికి కుడివైపున పరాసువారు
1500 గజముల సేనాముఖముతో శత్రు కందకములను ముట్ట
డించి పట్టుకొనిరి. బిస్టోవో సరస్సుకు పశ్చిమున సెర్వియ
నులు బల్గేరియనుల నోడించి గార్నికోవో అనుస్థలమును
మాల్కొనిజీయను కొండలో చాలభాగమును జయించిరి. సెర్వి
యను ఆక్విక సేన బల్గేరియనులను వెంబడించి ఎకినూపురమును
స్వాధీనము చేసికొని 15 కిలోమీటర్లదూరము బల్గేరియను
లను వెనుకకు నెట్టి అనేకులకు బ్రిటిషులను 25 ఫిరంగులను పట్టు
కొనిరి. కర్నాట్ తూర్పున వెల్లెనికోనందును కజ్మకెల్ అను
స్థలమునందును సెర్వియను లెద్దితీయప్రభతో ముందుకు
సాగుచున్నారు. ఆస్ట్రోవో సరస్సునకు పశ్చిమున బల్గేరి
యనులకును సెర్వియనులకును చాలకాలముగా యుద్ధము
జరుగుచు అందు సెర్వియనులు జయించిరి.

శత్రు ప్రయత్నములు.

లండను, సెప్టెంబరు 16:—సెర్వియావారు మిశ్ర
మండలి యవస్థుండప్రాంతమున గలిగిన జయములవలన జ
ర్మనుల ఆశలన్నియు ఏరాశీ లగునని పరాసు ప్రముఖులు చెం
చుచున్నారు

సెర్వియను విజయము.

సెర్వియావారు సెప్టెంబరు 15:—సెర్వియను విజయము ల
తిర్వరగా కలుగుచున్నవి ప్లోరినావందు ముఖ్యస్థానముల
సన్నిధిని సెర్వియను లాక్రమించుకొనిరి. ప్లోరినావందుతయును
సెర్వియను లాక్రమింపబోవుచున్నారు సెర్వియనులు బల్గేరి
యను లనేకులను బ్రిటిషులను 29 ఫిరంగులను మందుసాగుగిని
పట్టుకొనిరి బల్గేరియను ల యొద్ద నుండి పట్టుకొనిన
ఫిరంగులనే సెర్వియనులు మరల వారిపై ప్రయోగించిరి. బల్గేరి
యనుల కిమితముగ నష్టము పాటిల్లినది యుద్ధరంగమంతయు
బల్గేరియను శవములతో నిండిపోయినది సెర్వియను అగ్నివృ
మువలన ఒక్క బల్గేరియను పటాలము 1500 మందిని గోల్పో
యెను

కవల్లారంగము

లండను, సెప్టెంబరు 15:—కవల్లారాలోని 5990 మంది
సైనికులు థెసాసుకువచ్చిరి అక్కడనుండి వారు వాహనము
లలో గిను దేశములలోనికి బోవుదురు

THE GREAT WAR.

ANGLO-FRENCH VICTORIES.

GERMANY'S BLACKEST WEEK.

Balkan: Front Magnificent Servian Successes.

Enemy Plans Against Roumania Upset.

GREEK CRISIS! NEW CABINET FORMED.

[Reuter's Agency.]

THE SOMME FRONT.

THE SOMME OFFENSIVE.
Long Lines of Trenches Captured.
Germany's Blackest Week.
British Comments on the Advance.

LONDON, September 17.

"The great day in Germany's blackest week" strikes the keynote of the morning papers' opinion on yesterday's communiques. The feeling is one of satisfaction without elation. The question has been asked during the "French push" what are the British doing? Last night's communique from General Sir Douglas Haig is a splendid answer to that. It means that both British and French have now smashed through the third and last line of the enemy's long-established position on the Somme and driven him to less strongly organised defences. The much-vaunted wall of steel has been battered through.

Effect of Allies' Attacks.

Remarkable Activity of Aviators.

LONDON, September 17.

The peace of the fighting during the past fortnight is undoubtedly beginning to tell on the Germans. German newspapers are seeking desperately for excuses to explain the continuous advance of the Allies, but German communiques continue to publish the usual half truths, talking of the bloody repulses of the Allies, whereas their successes have undoubtedly been the greatest achievement on the western front since the beginning of the war. While the artillery continues to play an ever more splendid part in preparing the way for the infantry to advance across the great Albert plateau, and crawling armoured cars negotiate country never yet crossed by a vehicle of any kind, it should not be forgotten that aeroplanes are playing as splendid and unexpected part descending so low in pouring machine-gun fire that they have become literally a flying infantry. The machines skimming the fields have added another terror for the German infantry.

Enemy's Third Line Broken.

Reuter's correspondent at headquarters, telegraphing this afternoon, says:

Our troops in the great assault have broken through the enemy's third line of defence, and it is reported that the infantry is advancing further in the direction of Norval. We are at the moment in the outskirts of Martinpuich on our left, and thence to our right we have moved forward along the whole line encircling the High Wood and occupying the main part of Bouleaux Wood. Our men are filled with the spirit of victory. In several parts of the line the enemy is fleeing back to the next line. Prisoners are coming in fast. About five hundred have already arrived and others are coming.

A Very Powerful Shove.

PARIS.—An expert French commentator referring to yesterday's battle says that the British infantry showed remarkable spirit and when counter-attacked resisted desperately. The British now hold the whole range of hills between Pozieres and Combles. This is a very powerful shove which will enable the French to move forward on both banks of the Somme.

Villages & High Ground Captured.

LONDON, September 17.

A communique from General Sir Douglas Haig last night said:—Severe fighting to-day resulted in the capture of practically all the high ground between Combles and the Pozieres Bapaume Road. Most of Bouleaux Wood, Fiers High Wood, Martinpuich, and Courcellette are in our hands. Already 2,300 prisoners have been taken. The captures include 65 officers, of whom six are battalion commanders. Thirteen hostile aeroplanes have been destroyed to-day and nine others driven down damaged. Four of ours are missing.

Air Men's Part in the Battle.

LONDON, September 17.

In the course of his communique last night General Sir Douglas Haig said that the air service had kept up constant and successful co-operation with the artillery and infantry and frequent and accurate reports were furnished in the course of the battle. Hostile artillery and infantry were effectively gauged by aeroplanes with machine-gun fire. Many bombing attacks were carried against hostile aerodromes and railway stations, in the course of which troop trains and railway sidings were attacked with machine gun fire. A German kite balloon was brought down.

Graphic Story of British Advance.

LONDON, September 17.

PARIS.—The following particulars regarding yesterday's great battles on the Somme have been received from a French source. The morning was a beautiful one, the weather favouring aerial observation, when the British

moved forward between the Albert Bapaume road north-west of Pozieres and Bouleaux Wood south-east of Giuchy. Their dash after effective artillery preparation enabled them to carry the enemy's main "points d'appui" along ten kilometres and by noon Fiers and Martinpuich had been captured. But the Germans were still holding out in the northern portion of the High Wood. But thanks to their successful advance west and east of the Wood the British managed to outflank the enemy and cut him off. Hence the large number of prisoners. The British had thus considerably advanced along the Fiers road. Then they gained ground south-east of Louze Wood and still further encircled Combles, German counter-attacks in the afternoon were repulsed and a fresh effort enabled the British, after very violent fighting, to advance to the outskirts of Courcellette.

Among the prisoners nine German regiments have been identified, which proves that the German high command manned its lines heavily in expectation of a British attack, but our allies' vigour was irresistible. The enthusiasm aroused by the Australians at Pozieres, the Irish at Giuchy, and also by the recent French victories worked wonders. Throughout the day the mastery in the air incontestably belonged to the British. Few German aeroplanes dared to venture to the British lines.

French Capture Many Trenches.

Great and Successful Aerial Activity.

LONDON, September 17.

PARIS.—Last night's communique said the French have advanced north of Priez Farm, carrying a series of trenches to a depth of five hundred metres. This advance in conjunction with the British marks the beginning of the final encircling of Combles. There has been furious fighting east of the Bethune Road and north of Bouchavesnes, where we have extended our positions. The French have carried a strong trench east of Deniecourt after a sharp fight. Two French attacks in the Deniecourt sector in the afternoon gave very valuable results. Three trenches were carried successively north-east of Berney and two hundred prisoners, of whom five were officers, and ten machine guns were captured. The ground captured in the afternoon was covered with German corpses.

There has been great aerial activity, and numerous places have been bombed behind the German lines. Numerous fights in the air occurred on the Somme behind German lines, and in these the French were brilliantly successful, several Germans were brought down. Our bombing squadrons during the night of the 14th inst. bombed stations at Tergnier, Chauny, and Guisnoy and fire was observed. Forty bombs were dropped on the barracks at Stenay and several fires broke out. Fifty bombs were dropped on blast furnaces at Rombach. One aviator reached Dillengen in the Saar Valley, where he bombed and set on fire big works. The Metz Pont a Maussion railway was bombed and heavily damaged.

Rancourt Trenches Captured.

Enemy Lost Heavily in Attacks.

LONDON, September 17.

PARIS.—This afternoon's communique says:—We stormed German trenches south of Rancourt and pushed forward parties to the edge of that village. German attacks east of Clery were bloodily repulsed, especially near the southern end of Hill 76, where the enemy suffered heavy loss. We easily repulsed a bomb attack north-east of Berny-en-Santerre. Two enemy attacks west of Vaux Fort road were repulsed.

ENEMY COMPLETELY SURPRISED.

Incredible Speed of French Attack.

GERMAN LOSSES ON THE SOMME.

LONDON, September 17.

A despatch from Mr. Warner Allen says: The speed of the French advance was incredible. The Germans could be seen dashing towards the French trenches for cover, and many perished in their own barrage. The survivors, who were mostly from Verdun, declared that they were completely surprised by the terrific assault following the awful bombardment in which one regiment lost more than half its effectives. The first Frenchman set foot on the Peronne road at three o'clock and the attack on Bouchavesnes opened at half-past six. General Fayolles was in command. The German losses on the Somme and at Verdun since July 1st have been 260 guns, 647 machine guns, and 54,000 prisoners.

BRITISH FURTHER SUCCESSES.

General Haig this afternoon reports:—South of Ancre we have achieved further successes. In the vicinity of Courcellette we have extended our gains on a front of one thousand yards. Near Thiepval we obtained considerable success yesterday evening. We captured the fortifications known as Danube Trench on mile front. The enemy abandoned quantity of rifles and equipment. We also captured defended works at Mouquet. The number of prisoners is increasing.

TELEGRAMS.

Generals Killed in Action.

LONDON, September 17.

It is unofficially reported that Brigadier-General H. F. Clifford and L. M. Phillips have been killed in action.

Long Lines of Trench Captured.

Many Prisoners Taken.

LONDON, September 17.

The following is the text of the British communique issued this morning:—We captured last night enemy's trenches over a front of a thousand yards, including a strongly defended locality known as the "Wunderwerk."

This morning we attacked on a front extending from Bouleaux to the north of the Albert Bapaume Road a distance of six miles. Considerable successes have already been obtained. We advanced from two thousand to three thousand yards in various places. The attack is progressing satisfactorily. A large number of prisoners have been taken.

We employed in this attack for the first time a new type of heavy armoured car, which proved of considerable utility.

There was much aerial fighting. Four hostile machines were brought down in flames, and at least four others were driven down damaged, while two hostile kite balloons were brought down.

Our aeroplanes co-operated with the advance of our infantry firing on the enemy. Bombs were successfully dropped on three of the enemy's head quarters, also on the Bapaume railway station. Much rolling stock was damaged and a train destroyed.

All Gains Held.

LONDON, September 17.

A British communique says:—South of the river Ancre there was no change in spite of two counter-attacks. All other gains were held.

French Consolidate New Positions.

Twenty-one German Aeroplanes Brought Down.

LONDON, September 17.

PARIS.—A communique says we consolidated our new positions. Enemy attacks east of Clery and east of Berny were repulsed. Four hundred unwounded prisoners were taken. Twenty-one German aeroplanes were brought down yesterday. Many bombs were dropped on various German establishments and stations.

German Front Pierced.

The Achievement at Bouchavesnes.

LONDON, September 17.

The "Times" Paris correspondent says: The capture of Bouchavesnes takes the French right through the great German defensive organisation as it existed at the beginning of July. The western front has been pierced for the first time, but it must be remembered that ever since the fighting began the Germans have been digging for miles behind their lines, and doubtless there will still be much fierce fighting.

Capture of Bouchavesnes.

Germans Admit its Importance.

LONDON, September 17.

AMSTERDAM. The semi-official "North German Gazette" makes the most striking admission that by the occupation of Bouchavesnes the French have gained an advantage which cannot be denied. Only great superiority in numbers, it says, and unprecedented expenditure of ammunition induced the German Commander to withdraw at this point of the front to a position in the rear which may perhaps be more advantageous.

Germany's Shattered Dreams.

Stirring Speech by Premier.

LONDON, September 17.

PARIS.—In a stirring speech in the Chamber M. Briand emphasised the change in the war situation. The enemy was everywhere on the defensive and had lost the initiative. He laid stress on the importance of the Balkan campaign which would shatter Germany's oriental dreams. The only peace for the Allies would be a peace through victory.

Verdun Honoured.

LONDON, September 17.

Cordial telegrams have been exchanged between King George and President Poincare with reference to the award of the Military Cross to the town of Verdun.

German Frontier Guards.

Removed to the Front.

LONDON, September 17.

AMSTERDAM.—German frontier guards who have been removed to the front have been replaced by others with bandaged heads and arms.

Belgian civilians suspected of revealing troop movements are threatened with instant deportation.

ENEMY'S BATTERIES BOMBARDED.

By British Squadron of Aeroplanes.

LONDON, September 17.

The Admiralty announces that early on the 15th a squadron of naval aeroplanes successfully bombarded the enemy's heavy batteries near Ostend. All returned safely.

King Congratulates General Haig.

LONDON, September 16.

H. M. the King has cabled to General Sir Douglas Haig congratulating him on his brilliant success. The King says he never doubted that complete victory would ultimately crown our efforts, and the splendid results of yesterday have confirmed that view.

Brisk Artillery Fighting.

PARIS.—This afternoon's Communique reports fairly brisk artillery firing in the regions of Berny au Vermandovillers. Four enemy machines have been brought down one of them north of Douaumont. There has been considerable French bombing activity. Th hundred and forty-nine bombs were dropped in different centres.

Further British Success.

LONDON, September 17.

Last night's communique from General Haig says:—South of the Ancre the enemy have been counting our new positions particularly in the direction of Boeufs and north of Fiers where they suffered. All counter-attacks were repulsed. We have our positions north of Mouquet Farm and further captures of six officers and 243 men.

TELEGRAMS.

French Occupy Two Villages.

LONDON, September 17.
PARIS.—Last night's Communiqué said: French attack south of the Somme captured the villages of Vermandovillers and Berny, and also strongly fortified intervening ground, after desperate struggle. We captured a number of trenches between Berny and Borieux. All enemy counter-attacks were shattered by gunfire with heavy losses. Hitherto seven-hundred prisoners have been counted.

Balkan Theatre.

THE BALKAN FRONT.

Magnificent Serbian Successes.

Bulgars Routed.

LONDON, September 17.
A French official message from Salonika says: On the left bank of the Vardar the British violently engaged the Bulgarians assisted by German infantry. The fight terminated in favour of the British, who captured Makukovo and also two points northward of the town. The British took a hundred prisoners and ten machine guns. On the right bank of the Vardar the French carried enemy trenches on a front of fifteen hundred metres to a depth of eight hundred. The Serbians achieved a very brilliant success against the Bulgarians west of Lake Ostrovo, carrying Gornicevo and a greater part of the ridge of Malkanidze at the point of the bayonet. Serbian cavalry pursuing the routed Bulgarians seized Ekisu, obliging the Bulgars to retreat precipitately more than fifteen kilometres and capturing twenty five guns and numerous prisoners.

East of Cerna the Serbians continue to advance towards Vitrenik and Kajmakalan. The Serbian success west of Lake Ostrovo was the result of a battle which had been proceeding for several days between the Serbian army and important Bulgarian forces.

Serbian Successes Continue

Bulgars' Heavy Losses Described.

LONDON, September 17.
SALONIKA.—The Serbian successes continue with extraordinary rapidity. The Serbs now occupy all the positions dominating Florina, the capture of which may consequently be considered imminent. A Serbian official account of the Bulgarian rout mentions the capture of a large number of prisoners who continue to arrive 29 guns, including several heavy guns, and a great quantity of munitions and war material. Several of the captured guns were turned against the Bulgarians, whose losses were enormous. The battlefield was strewn with their dead. One Bulgar regiment alone lost 1,500 under the Serbian bombardment.

Enemy's Plans Upset.

LONDON, September 16.

PARIS.—Experts point out that the important successes won at the outset of the Allied offensive at Salonika will considerably upset the enemy's plans for a concentration against Rumania.

Kavalla Refugees at Thasos.

Five thousand men of the garrison of Kavalla have arrived at Thasos, where they are awaiting transports to take them to Greece.

Allies' Progress Maintained.

Serbians Advancing Rapidly.

LONDON, September 17.

PARIS.—An official message from Salonika says there is a violent cannonade on the Struma and Vardar. An appreciable advance has been made in the regions of Makukovo and Vetrenik.

The Serbians routed the enemy west of Lake Ostrovo and are advancing very rapidly. They have crossed the Broda river ten kilometres north of Florina. The number of guns captured is now 32.

The French and the Russians have crossed the line of the Maitreka heights and are advancing victoriously in the region of Florina. Many bombs have been dropped on Monastir.

Successful British Operation.

LONDON, September 17.

A British official message from Salonika says: Our raiding detachments crossed the river Struma and attacked Djamimah and Komaja, capturing prisoners. Our mounted troops also raided the upper and lower Gudeh. We are maintaining a steady bombardment on the Doiran front.

ENEMY LINES RAIDED.

British official message from Salonika says: On Struma front patrols successfully raided the enemy line at Neobori and north of Sere road during the night of 16th. On the Doiran front bomb throwers killed 150 Germans on 13th. The operations with machineguns inflicted heavy casualties on the enemy counter-attacks.

ROMANIAN FRONT.

Russo-Rumanian Operations.

Distress in Bulgaria.

ALLAHABAD, September 17.

LONDON, September 15th.—According to "Times" correspondent with the Rumanian army, the capture of Bulgars and eight German guns on the bank of the Danube took place at Lipniza, 15 miles below Sillistria, which means that the Bulgars were repulsed when till 30 miles from the Chernavoda railway bridge at the north end of the Constanza fortified line. Meanwhile, owing to a wireless from Rome, the Russians dominated the port of Varna, which is completely cleared of mines and torpedo boats. So far the Russians have in contact with Germans and Turkish troops only, with Bulgars.

"Exchange" correspondent at Bukharest says that on the Rumanian southern front are:

1. In Bulgaria is increased. The population is reduced, officials are unpaid, crops poor and a dearth prevails. Executions are numerous.

A Rumanian Commander.

LONDON, September 17.

Resco is commanding the Rumanian army.

TELEGRAMS.

Rumanian Advance.

LONDON, September 17.

Rumanian official statement reports continued advance on northern and north-western fronts. Three towns have been occupied and nine-hundred and ten prisoners and war materials have been captured. Branhill is in our possession after having frequently changed hands. Seventy-six prisoners were taken there.

Italian Front.

Italian Advance.

An Important Height Captured.

LONDON, September 17.

ROME.—A communiqué says the Italian have captured the strongly held summit of Monta Cauriol in Fiemme Valley eight thousand feet high. Enemy attacks in Val Sugana and Rio Felizon Valley have been repulsed. Large entrenchments have been carried towards Loquiza and east of Oppachirella together with eleven hundred prisoners.

Trenches Captured.

LONDON, September 17.

An Italian official message says:—During torrential rain we stormed positions east of the Valoni river, taking some lines of entrenchments and over two thousand prisoners, machine-guns, trench mortars, etc. We continue heavily to bombard enemy lines east of Gorizia.

ENEMY TRENCHES STORMED.

ROME.—The communiqué says:—On the Carso front after repulsing several night counter-attacks, the Italians yesterday stormed further enemy entrenchments on wide front capturing eight hundred prisoners. There have been heavy fighting and abortive enemy attacks in Brenta valley.

RUSSIAN FRONT.

RUSSIAN ADVANCE.

Fighting Near Bitlis.

Russians Drive Back Kurds.

LONDON, September 17.

A Russian official announcement says:—On the western front the situation is unchanged. In the direction of Bitlis we have driven the Kurds to Tchukhurmorsen, pressing them back as far as Tchavkis. Frosts have been experienced in Priamen and Guimichan? Gumushkhan sectors, and twenty-seven inches of snow have fallen in some places.

Turkish Trenches Cleared.

Russian Success in Asia.

LONDON, September 17.

A Russian official statement says:—On the western front there have been no events of importance in the Caucasus. A Turkish offensive west of Kalkic was repulsed, while in the region west of Mush we drove out the Turks from their trenches. They retreated to Komagaduk Pass.

Great Russian Air Raid.

LONDON, September 17.

PETROGRAD.—A squadron of Russian giant aeroplanes effectively bombarded a German hydroplane station in the Gulf of Riga, dropping seventy-three bombs. The enemy made a counter-raid, but were driven off breaking off action.

Bokhara's Present to the Tzar.

LONDON, September 17.

PETROGRAD.—The Emir of Bokhara has presented the Tzar with a million roubles for War purposes.

Great Britain

Prince Albert Commended.

LONDON, September 17.

Commendations in connection with the battle of Jutland Bank include the name of Prince Albert.

Improving Well.

LONDON, September 17.

It is officially announced that Prince Albert has been invalided with acute abdominal trouble. Abscess formed which has been evacuated. The Prince is doing well but considerable time must elapse before he will be able to resume his duties.

Mr. Lloyd-George Returns.

LONDON, September 17.

Mr. Lloyd-George has returned from France where he had important conference with General Joffre and Sir Douglas Haig in addition to visiting Verdun.

War at Sea.

The Harrison liner "Counsellor" has been sunk. All on board were saved.

The steamer "Marcel," nationality not stated, and the Norwegian steamer "Elizabeth" have been sunk. The crew of the former were landed at Genoa. The crew of the latter, numbering forty-seven, were picked up from boats and landed at Savona.

Lord Montagu to Visit India.

LONDON, September 17.

In a speech at Glasgow Lord Montagu announced that he was going to India in a few week's time to carry out duties there.

Silver Market.

LONDON, September 17.

Messrs. Montagu's report says:—The undertone has been good, although the course of prices has been uncertain. The activity of Indian bazaars has simmered down probably owing to a reduction of their interests in this market. The Bear position seems practically eliminated, whilst the Bulls have realised a portion of their profits. Meanwhile prices in India show a recovery. A substantial rise in China exchanges suggests the probability of less pressure to sell thence. Considerable shipments of silver to China from San Francisco partly account for comparatively small American offerings. Transactions during the week have not been large and buyers and sellers alike are holding back.

TELEGRAMS.

Greece.

The Greek Crisis.

New Cabinet Formed.

LONDON, September 17.

ATHENS.—A Cabinet has been formed with M. Calogeropoulos as Premier and Minister for War and Finance; M. Damianos, Minister of Marine; M. Ronfos, Interior; M. Carapanos, Foreign Affairs; M. Bokotopoulos, Justice; M. Cararis, Education; M. Caftangoglou, Communications and M. Bassios, Economy.

Another Cabinet-Maker.

LONDON, September 17.

ATHENS.—M. Calogeropoulos, who was a member of the Theotokis Ministry before the war, is forming a Cabinet.

M. Zaimis and Premiership.

LONDON, September 17.

M. Zaimis has again been sounded with a view to his resuming the Premiership, but he said that his health was unsatisfactory. It is believed that he will again be approached on Saturday.

M. Zaimis Declines Office.

ATHENS.—M. Zaimis has declined to return to office.

Greek Officers Deserting.

LONDON, September 15.

AMSTERDAM.—German papers state that Greek officers are leaving for Germany accompanied by their families. They illogically eulogise the loyalty of the deserters to the King and the Fatherland.

HUNGARY.

Grave Situation in Hungary.

LONDON, September 17.

ROME.—News from Hungary describe the situation as increasingly grave. Political troubles are complicated by the constantly growing influx of refugees from Transylvania who are received with scant courtesy. In Budapest several unpleasant incidents have occurred and the police have intervened.

Germany.

German Shipping Prospects.

A Gloomy Admission.

LONDON, September 16.

AMSTERDAM.—The "Cologne Gazette" camps optimistic expectations of a great future for German shipping after the war. It admits that shipping has suffered more severely than any other industry, and says that the situation becomes every month more anxious. The paper contrasts the prosperity of French and Italian shipping and appeals for assistance from Imperial funds.

The German Reverses.

General Staff And Hindenburg.

ALLAHABAD, September 17.

LONDON, September 16th.—Reports from neutral countries state that the German Staff is quarrelling over its reverses. General Hindenburg remains dictatorial despite his Somme failure.

New Deputy Chief.

LONDON, September 17.

A telegram from Berlin says General Baron Freytag has been appointed Deputy Chief of the General Staff.

German Prince Killed.

LONDON, September 17.

A German official announcement says Prince Friedrich of Hesse has been killed.

HOLLAND.

Dutch Mobilisation Denied.

LONDON, September 17.

AMSTERDAM.—The Ministry declares that rumours regarding mobilisation are unfounded.

Extraordinary Naval Credit.

LONDON, September 17.

THE HAGUE.—A bill has been submitted to the second Chamber for an extraordinary naval credit of three and a half million florins for the second half of 1916.

TURKEY.

The Position at Sinai.

British Gains in Recent Fighting in Katia and Romani.

ALLAHABAD, September 17.

The "Pioneer's" Cairo correspondent writes:—There is no further news from Sinai. The enemy has retreated well away from our lines, and there is no indication of any desire on his part to maintain contact with us. It is now possible to give with a certain degree of accuracy some figures regarding the recent fighting in the Katia Romani districts. The Turks numbered altogether 18,000 men, of whom 3,000 were left to fight a rearguard action at Birelabd. Their losses amounted to 9,000 3,930 prisoners in our hands, including 49 officers and 25 Germans, 1,251 killed buried by us, and about 4,000 wounded including killed buried by them. We captured one Krupp Mountain Battery with four guns complete with all accessories, nine German machine guns, also complete, with 30 boxes of ammunition, 2,300 rifles, 1,000,000 rounds of small arm ammunition, 25 sets mountain artillery saddlery and other pack saddles, an aeroplane engine, and three patrol tanks, 100 mules and horses, 500 camels, 2 complete field hospitals and vast quantities of equipment and stores. Our own losses only amounted to 1,130-202 killed, 882 wounded and 46 missing, an exceedingly cheap price for such a complete and extensive victory.

Australia.

The Referendum Bill.

LONDON, September 17.

MELBOURNE.—In the House of Representatives Mr. Hughes, moving the second reading of the Referendum Bill, said he regarded the measure as vital to his policy. Several labour members strongly opposed compulsion.

TELEGRAMS.

Australia and Lord Kitchener.

LONDON, September 17.
MELBOURNE.—Senator Maloney has given notice of a motion in favour of the erection of an Australian national memorial to Lord Kitchener.

INDIAN TELEGRAMS.

FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.

(BY WIRE.)

Simla.

War Cable's to the Viceroy.

SIMLA, September 17.
The following telegram, dated the 15th instant, has been received by the Viceroy from the Secretary of State: The British made further progress north of Ghinchi. Except for this the situation in the British front remains unchanged.

The Germans made several violent attempts to regain the ground north of Somme recently captured by the French, but the French maintained all their gains and also carried by assault the farm Le Friez, a regular bastion situated between Combles and Rancourt, thus further enclosing Combles. The Germans attempted to ease their position north of the Somme by attacking on the south at various points, but were nowhere successful. Two German attacks in the Verdun region were also repulsed. The German attacks on the 13th on the Somme were carried out by a division hurriedly brought from the Verdun front.

Considerable activity is reported from the Italian front. The Italians during by a climb captured the position in the Posina valley and in Dolomites. On the other hand the Austrians forced the Italian advanced post back at the head of the Riffelzen valley. Austrian attacks in the Upper Isonzo region were repulsed with loss.

An Austrian aircraft dropped bombs on Auruzo and several places in Lower Isonzo, and the Italians dropped 172 bombs with five tons high explosive on Trieste.

There is no change on the Russian front.
Fighting is in progress on the right bank of the Danube in the region of Silistria. The Rumanians repulsed a series of attacks by German and Bulgarian forces and captured eight guns.

The British on the Salonika front moved forward through Machukovo, four miles southeast of Ghevgheli and two miles east of the Vardar and despite stubborn opposition, captured a salient in the enemy lines. Considerable ground was gained and maintained against counter-attacks. Some German prisoners were made.

The Serbian offensive continued on the entire front with complete success. The Bulgarians are retiring before them.

Germans and Bulgarians have taken Kavala from the Greeks.

Heavy fighting continues between Mush and Erzingen. The Russians repulsed Turkish attacks on the Oghnut region and made large captures of men and munition in the Kyghi sector.

The Belgians in several columns are advancing in the direction of Tabora east and are now 25 miles distant.

II

The following telegram, dated the 16th inst., has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

The situation on the British front is unchanged. A German attack from the direction on Mouquet Farm was stopped by British fire.

Important French successes on the 12th north of the Somme, were further enveloped on the 13th. All French gains were maintained in spite of furious German counter-attacks. and the French made themselves masters of the Bethune, Peronne Road between Rancourt and Bouchavesnes and captured the strongly entrenched village of Bouchavesnes and a farm to the south. Communications between Combles and Peronne are now completely cut, while the British at Ghinchi can sweep other roads from Combles to Bapaume with artillery, so that Combles is totally isolated. The Germans counter-attacked in great strength and with some slight success, but the French counter-attacked and regained, and finally held all they had won. The French also, after desperate fighting, captured Hill 76, Clercy, which commands Mont St. Quentin from the west. Two thousand and three hundred prisoners, ten guns and 40 machine-guns were captured in two days' fighting. The French made progress in Vaux-Chapitre Wood and repulsed a strong German attack east of Fleury in the Verdun region.

The Italians captured a position north of Falzaego in Dolomites, which commands Traveninzes Pass.

Enemy activity has increased in the region of Riga and on the Dvina.

Attacks on the Russians between Halicz and Stanislaw and in Carpathians were repulsed.

The Austrians continue to retreat westward in the upper Valley of the Maros and Alute, Transylvania. German troops have now made their appearance in South Transylvania.

The Serbians expelled the Bulgarians at many points from their advanced positions and occupied them.

Bombay.

MISTEROUS MURDER OF A SOLDIER.

Investigation by a Court of Inquiry.

POONA, September 17.
A special court of enquiry assembled at Ghorpuri barracks yesterday to investigate the circumstances of the death of Pte O'Brien, of the Seaforth Highlanders. According to the story current, Pte. O'Brien, after drinking in canteen, took a bottle of beer and, with two companions, went out to the open maidan, where they

sat down to finish their beer. It was then between 9 and 10 P. M. While they were in the open, some one came up from behind and struck O'Brien a blow with his fist. The deceased got up but was struck again, and he fell down and died. Medical examination revealed that his skull had been fractured. The assailant, after committing the assault, ran away and has not been identified yet. The matter is engaging the attention of the police. The deceased was a young man about 25 years old.

Mail Steamer.

BOMBAY, September 17.
R. M. S. "Medina" which left London on the 1st instant, and has on board the mails of the 6th instant arrived at Port Said on Sunday the 17th instant.

Punjab.

LAHORE, September 17.
In the case in which Gopichand, late Managing Director of the Popular Bank, was charged with cheating and falsification of accounts, Rai Sahib Labha Ram, District Magistrate, Rawalpindi, has passed orders acquitting the accused. The complainant was filed by Mr. Hakim Rai, Official Liquidator of the Bank.

Rai Bahadur Harjimal of Peshawar has offered to make suitable arrangements for the comfort of Bengali soldiers during their stay at Nowshera.

United Provinces.

Kalanour Accident.

LUCKNOW, September 18.
The "Indian Daily Telegraph" learns that the officers, who held a joint enquiry into the Kalanour accident, are of opinion that the same was caused by the mail train driver running against signal.

South India.

Travancore News.

TRIVANDRUM, September 18.
Her Highness the junior Ranees gave birth to a daughter early morning yesterday. A Princess is born in the Travancore Royal family for the first time since the birth of His Highness the present Maharajah's mother. Great rejoicings prevail in the whole of Travancore. The usual salute of guns was fired.

Madras Cinchona Department.

OOTACAMUND, September 17.
The order of the Government on the Administration Report of the Cinchona Department shows that the Department realised a profit of Rs. 9,51,625 as against Rs. 3,71,488 in the previous year. The bulk of the increase represents a rise in the valuation of bark of the standing trees in Government Estates. One lakh of rupees is accounted for by a substantial increase in issues.

The Governor-General in Council has directed the winding up of business of all hostile firms in Rangoon, numbering eighteen.

BRIEF TELEGRAMS.

H. H. the Lieutenant-Governor arrived at Rangoon on Saturday, by "Arankola" on his return from his visit to H. E. the Viceroy at Simla, having been away for about three weeks. He was accompanied by his staff and various Secretaries and other heads of departments.

CALCUTTA, September 17.

The Secretary, Bombay Chamber of Commerce has wired to the Secretary, Bengal Chamber of Commerce:— "This Chamber has telegraphed to 'Commerce' Simla and 'Convention', London, strongly supporting your protest regarding the Government jute arrangements with Messrs. Ralli Brothers".

JODHPUR, September 17.

Line is breached between Marwar Junction and Marwar Pail. Train service between those stations has been suspended. Transhipment is impossible. Communication will perhaps be restored to-morrow.

ALLAHABAD, September 17.

The Secretary of State has approved of the orders which the Government of India propose to issue to Local Governments for their guidance in dealing with the recommendation of the Royal Commission on Decentralization in India in respect of matters affecting education. Orders will be issued almost immediately.

SIMLA, September 17.

The monsoon continues very active, and moderate to heavy rain is reported from many parts of the country. Rainfall has been nearly general in Lower Burma, Bengal, Assam, Chota Nagpur, west United Provinces, Rajputana, east Central Provinces, Konkan, Hyderabad, Mysore and Madras Deccan, and local in Upper Burma, Behar, United Provinces, east and north Punjab, Bombay Deccan, Malabar, south east Madras and north Madras coast.

Principal amounts are: Victoria Point 3 inches. Mergui and Tavoy 4, Port Blair and Yamethin 2. Rangoon, Lashio and Sibsaigar 1, Tezpur 2, Jessore 1½, Calcutta and Saugor Island 1, Dibrugarh and Purnea 3, Patna and Mainpuri 2, Bareilly 7, Karwar 2, Bombay and Bangalore 1, Mysore, Cuddapah and Kurnool 1½, Lucknow and Muktesar 1, Pendra, Jagdalpur and Marmagao 1½, and Kodaikanal and Coalingapatam 1.

FORECAST: No large change.
Earthquake Report: A local shock of slight intensity was recorded on the Simla Seismograph at 12 hours 26 minutes yesterday.

KARACHI, September 17.

The British administration in Mesopotamia is endeavouring to arrange for facilities for the passage of pilgrims from Basrah and Persian Gulf ports to Jeddah for the Hajj. Applications for passages are to be made in writing to the office of the Chief Political officer at Basrah. The nature of the arrangements will depend on the number of applications received.

TELEGRAMS.

The P. and O. steamer "Salsette" with homeward mails of the 12th instant arrived Aden at 2 P. M. on Sunday the 17th instant.

The P. and O. Steamer "Kashmir" which left Bombay on the 21st ultimo arrived London Saturday on the 16th instant, all well.

Mr. H. F. W. Gilman is appointed a member of the Executive Council, Madras on retirement of Sir Harold Stuart. Mr. Gilman is at present fourth member of the Board of Revenue.

Latest Telegrams.

LONDON, September 17.
PARIS.—The Serbians are now on the immediate outskirts of Vetrovik and Kajonackalan and are crossing the river Brod. The French and Russian troops have arrived before Florina.

TOKIO.—Report from Chengchan says that fresh attack has been made by Chinese troops against Japanese Cavalry guarding withdrawal of Mongolian troops from the zone of the Manchurian railway. Negotiations in Peking are progressing satisfactorily. Attitude of Chinese Government is conciliatory ensuing friendly solution.

ELPASO.—Villa has attacked the town of Chihuahua with six hundred men. They penetrated part of the town but were driven out with heavy loss. All captured Villaltes were executed between August 25th and 29th.

LONDON, September 17.
British seaplane squadron carried out series of attacks and reconnaissances on enemy railway communications in Palestine. Considerable damage was done at Afulah junction and engine rolling stock and stores were destroyed. The stations at Tubkaram Ardana and Homs and the enemy camp near Ramleh were also severely damaged.

SALONIKA.—Serbian communique of 16th inst. says our attack continued yesterday in Muglena region where enemy is in great strength and where we have to operate over very difficult Alpine country with the veritable walls of rock to climb. Situation is good in the direction of Florina. More guns have been captured. Our losses have been slight. Losses of the enemy judging from corpses on battlefield and from newly made graves have been considerable.

PETROGRAD.—Official statement says five hundred and fifty Turks have been captured in stubborn fighting south of Brzez and on the right bank of the Zolta Lipa. In the fighting which is proceeding in the region of the river Narajovka on the line of Podorsok-holice Railway 3174 Germans have been captured. Turks in the Caucasus started offensive inter regions of Karaburnu southwest of Kyghi and west of Kayat. They were everywhere repulsed.

LONDON, September 17.
The British Steamer "Bute town" and Swedish "Prince" have been sunk.

ATHENS.—Prior to accepting office Calogeropoulos conferred with the Entente Diplomats. Although the Cabinet is not composed of men favourable to Entente it will be given every chance but it is believed that it will be shortlived if it continues the attitude of the so-called benevolent neutrality.

LONDON, September 18.
LONDON, September 18th.—The death of Sir Cavendish Boyle is announced.

LAHORE, September 18.
LONDON, September 17th.—An enemy war council to which great importance was attached was recently held at the headquarters on the eastern front. According to a Rome wireless a great Balkan offensive with 200,000 Germans and 100,000 Austrians was discussed. Herr Von Bethman Hollweg has now returned to Berlin and is expected to make a statement at the reopening of the Reichstag.

The "Times" Amsterdam correspondent explains that the Dutch Commander is dissatisfied with the theoretical security of a rapid-mobilisation of discharged men and desires to subject the arrangements to experimental proof.

London, 15th September.—According to "Yossische Zeitung" Lieutenant Fahlbusch one of German star aviators has been killed in action. ("C. and M. Gazette Cable.")

LONDON, September 17.
ATHENS.—Calogeropoulos states that he will observe strictest neutrality towards Entente. He denies that he is Germanophil though he admires Germans.

Mass-meetings are being held to-morrow at important Pro-Ally centres at which resolutions will be proposed begging King to adopt policy conforming with national interests.

Italian semi-official statement says that, in fighting from 14th to 16th, Italians on Carso captured important positions between Vippacco and sea and took four thousand prisoners.

జాబులు

I
గుంటూరు మ్యూనిసిపాలిటీ.

ఆయా:

ఈ మ్యూనిసిపాలిటీలోని సంఘమునకు వార్డులకు కాక నెలల పదవులు మూడును ఇవ్వబడినవి. ఆ పదవులకు యివ్వబడు గోపు కప్పము రూపాయల 10 వరకు కనక పట్టి పన్ను భంగమును, క్రొత్తగా బాబు-సి. నావర్ వాంటి గారును, నెట్టి కెట్టి రామబ్రహ్మయ్య నాయుడుగారును, లింగ నుల్లు రామలింగయ్యగారును, కెనకపల్లి క్రీరామమూర్తిగారు ను మొత్తముమీద నేడుగురు దరఖాస్తులను బంపియున్నారు. వీరిలో పూర్వమున్న ముగ్గురు చాలకాలమునుండి మ్యూనిసిపల్ వ్యవహారములను చూచుచున్నవారు. నాల్గవవారు క్రొత్తవా రైనను పనినిజేయుట శక్తిగలదు. కాని వ్యవహారములలో చిక్కుకొనియున్నారు. అయినచో వారు కలసి కలసి ఇదివర కెట్టి పట్టికు వ్యవహారములలోను, జోక్యము గలిగించుకొని యుండలేదు. ఆచరవారు, ఏడవవారు వైకుంఠం. పిన్నలు. వీరు ను నెట్టి పట్టికు వ్యవహారములలోను జోక్యమును గలిగించుకొన లేదు. కలుగజేసికొనుటకు ఆచరములు లేవు.

ఈ వార్డులో దాదాపు 480 నుండి వోట్ల గలరు. అందు నుమారు 320 వోట్లు వైకుంఠం. సాధారణముగా వైకుంఠం గురికట్టు గలరు. వారి వోట్లను వారి కులమువారితో యిక్తురు. ఈకట్టు మాపునందు కేదా. ప్రతిపట్టికనుండి గలరు. పూర్వమున్న వారికి నాటవాల్లో మంచిపనులు కలదు. ఎవ రెన్ని ప్రయత్నములు చేసినను వారి ఓట్లు వారికి రాకమా యి. వారు జయ సుందకపాదు. ప్రస్తుతపు స్థితిగతులను బట్టి పూర్వమున్న వారే తిరిగి కాక నెలలగా నెన్నుకొన బడుదురు. క్రొత్తగా నెట్టివారు ఉద్యోగస్థులు గారు. విద్యార్థులు గారు. పలకుండి గలవారును గారు. ఆంగ్లేయవిద్యలో నెవ రును నెక్కువగా చదివినవారును కారు అందువలన క్రొత్తవారి కన్న పాతవారే యింకొకటరముపాటుండిన బాగాని తోచు చున్నది. తమకన్న విద్యార్థులయందు గాని ఉద్యోగరీత్యా గాని యధికమైనవారు వచ్చిన తా మిపదవులను మానుకొను టకు సిద్ధముగా నున్నారని పూర్వమున్నవారు చెప్పియున్నా రు. అట్టివారు రాకుండుటచే తిరిగి మేమేయుండ నిశ్చయించి నాగము అని చెప్పిరి. ఇదివరలో ఆంధ్రప్రదేశ్ లో వ్రాసినట్లు క్రొత్తవారు చేరుట యుక్తమే గాని సమర్థులు లేనప్పుడు పాతవారే యుండుట శ్రేయము గదా. ఎన్నికలు ఈ నెల 21-వ తేదీన జరుగును. కావున సంఘమునకు వార్డు వోట్లంద ను ఈ విషయములను బాగుగ యోచించి, వోట్లను పాత వారికే యిక్తురు గాక.

గుంటూరు పౌరుడు.

II
సుశీలగారికి ప్రత్యుత్తరము

శ్రీ! మీరు వ హించి చయోర్పుకై వందనము లాచ రించుచున్నాడ. ధనాశాపితములే జననిజనకులు మీ కిట్టి నివాహము చేయుటచే నిందార్తులే. అట్టి నివాహములు చేయుట పంచమహాపాతములు చేసినట్లు గణింపవచ్చును. "సంతాపము లేని కాంతలు తమ యిచ్చవచ్చినయెడల మొదటిభర్తను విడనాడి మరియొకనిని వివాహ మాడవచ్చును" అనునది లా సమ్యక్తముగా జేయునట్లు సంఘసంస్కారలను పురికిల్పుచున్నాడు. అట్లు మొదటిభర్తను (లేక భర్తను) వదిలేయుట పురుషునకుకూడ కూడదనియే నామతము. ఇంగుబియయై పురుషునకు భార్య పోయినతరువాత ద్వితీయ వివాహము చేసికొనుటకు కాణములు నేనీ క్రందవ్రాసియున్న పుస్తకమునందు వ్రాయబడినది. అట్లు వివాహములు చేసికొని వారు మిగిలినవారగునను నెమియు నెరుంగ రనియే చెప్ప వచ్చును. అట్టివారికి మానమునకు 5 లేక 6 వివాహములకంటె ఎక్కువ గన గు చుండును. అందుచే వీరికంటె వ్యభిచార మె కులవృత్తిగా దెట్టుకొని ధనహాస్తించుచున్న గణికలే గు జనకులని చెప్పవచ్చును. శ్రీపురుషు లట్టివారైన దేశమున బాల్య వివాహములవలనను మరికొన్నిటివలనను, ఇప్పుడు కలు గుచున్న యువగర్భములకన్న పదిరె ట్లెక్కువ యువగర్భములు సంభ వించునని వ్రాయ నవసరములేదు. మీకు ముసలివాడని భర్త వై వేయభావ ముండుననినది గదా! మరియొక తెకు కుంటి వాడనియు ప్రోకతకు గ్రుడ్డివాడనియు ఇంకొక తెకు మూగ

వాడనియు నిరసనము పుట్టును. అట్లు పుట్టగా ఆ భర్తను వ దలిచేసి ఇంకొక నేని కైకొనుట యేటిన్యాయము? భార్యాభ ర్తలు సమావేశము విద్యావైకల్యమున లై నపుడు ఆదంప తుల్యపరస్పరానురాగసంతోషము లేదు. నేరితరంబు? తద్వ్య తిరిక్తమైన దాంపత్యమున నమాయ కలుగట సహజమే! అ యినను "అలుదలపగ్గమున కథాంగమండ్రు" అను వ్యాయ మును! భార్యాభర్తలుండవలెనని శాస్త్రములు మోపింపుచు న్నువి. కాని వైకల్యములే వేసి నుచ్చుపడగా, దేహమునకు కళంక మువచ్చెగదా! యని కాలు కోసికొందురా? గ

స్వయంవరముల గూర్చియు నింక ననేకవివాహవిష యముల గూర్చియు కడు శ్రమదీసికొని శ్రీజంగమకోటి శ్రీనివా సరావుగారు వ్రాసిన "వివాహనిషేక ధర్మప్రదీపిక" యను గ్రంథమును, ఆమూలాగ్రముగ జదివి మీరు శంకానివృత్తులు చేసికొనుటకై ప్రార్థించుచున్నాను

మీరు దైవచింతాపరులై తొలిసోమవలన లభింపబడిన ఈ భర్త నేకగవంతునిగ భావించుకొనుచు పేయము వదిలి చిరకాల సౌభాగ్యవతులగుటకు దైవమును ప్రార్థించుచు నీతి దక్షుకనీచకృత్యముల జెంతకుబోక దమయంతి చంద్రమతులు పోయిన సద్భతికి బోచమాతురని ప్రార్థించుచున్నాను. ఇదియే మీ కుమారుని కడపటి ప్రార్థన.

అమలాపురం పి. రాజగోపాలం.

III
నాటకములు

ఆంధ్రనాటకప్రోత్సాహక సంఘము తరఫున ఈ నెలా ఖరునకు మా గ్రామమున నొక నాటకపండితు జరుగనున్న దను విషయము ఇదివరకు మీరు ప్రతీకల మూలకముగా విని యుండురు. ఈ పండితు, నెల్లూరు, చిత్తూరు, చెన్న పురి, ఉత్తర ఆర్కాటు జిల్లాలకు మాత్రమే యట సాధారణముగ మా గ్రామమున నొకనాటకమును ప్రదర్శింపవలె నన్న రు 100 లు అయినను ఖర్చుపెట్టవలసి యుండును. అందునను ఇప్పుడు పండితు కదా. ఇందు ప్రతినాటకసమాజమువారు పాత్ర ధరించువారు వారివారి వేషములకు తగుదులై ధరింప వలెనన్న అట్టివి యావత్తు తయారుచేసికొనుటకు అధమపక్షము ఎంత ప్రయత్నము కావలయునో మీరే యూహింప వచ్చును. ఒకవేళ అన్ని ఖర్చులు పెట్టుకొని పండితునకు పోయి నను ఆయానాటకములకు టిక్కెట్లవల్ల వచ్చు వరుమానము ప్రోత్సాహసంఘమువారికి మాత్రము చెందునుగాని, పండితు నకు వెళ్లిన సమాజము వారికి చెందదు కదా? ఇట్టి సందర్భములలో ఎవరు పం డె మునకు వెళ్లినను అందు వచ్చు బహుమతులు యావత్తు వారికే వచ్చు నను భైర్యము ఉండినను అట్లు భైర్యముండిన సమాజమువారికే వచ్చినను అందువచ్చు లాభము కొద్దిని వ్యయము బలమున్న అవుచున్నది. కాన ఈపండితు ఎట్టివారికిగా నియమింప బడినది యోచించిన నెవరయినను బి. ఎ. యం. ఎ. మొద లగు పరిశీలయందు ఆరితేరి గొప్పగా సంపాదించు చుండి నాటకములను పిచ్చికిలోనై ముందు వెనుక. లరయక పెట్టు బడి పెట్టుచుండ సమాజములవారికిని లేక గొప్పగాధరనము కలిగిన యేరెడ్డిగారో ముఖ్యముగా ఏచెట్టిగారో యెవరి వల్లనో ఒకరివల్ల పెట్టుబడి పెట్టుబడుచుండు సభలు మాత్రము ఈ పండితునకు రావలసినదేగాని బాగుగా సమాజములమేలు కోరిన ఇట్టిపండితునకు నొప్పకొనుట మంచిదికాదని నా అభిప్రాయము.

చిత్తూరు చెన్న పట్టణం ఉత్తర ఆర్కాటు నెల్లూరు జిల్లా లకు పండితు. ఈ జిల్లాలు మన తెలుగుజిల్లాల అన్నిటిలో దక్షిణమున నున్నవి. మనకు వై ఏర్పాట్లను యేర్పరచిరదా, ఈ సంవత్సర డిసెంబరు ఆఖరులో మనయావత్తు తెలుగుజిల్లా లకు "రసపుత్రవిజయము" అను నాటకము పండితులు. ఆ పండితు బందరు గ్రామములోనే జరుగునట! ఈ పండితు లో టిక్కెట్లవల్ల వచ్చు వరుంబడి లో రెండువంతులు నాటక ప్రదర్శకులకు నొకవంతు నాటక ప్రోత్సాహ సంఘమువారి కిని ఇయ్యబడునట! చూచితిరిగదా? మీరు చేసిన యేర్పాట్లు. వారిసంఘములనుండు జిల్లాలు చేరెదవుడు ఆ నాటకములకువచ్చు ద్రవ్యమును పంచియిచ్చెదరట! మనజిల్లాలు మాత్రము చేరెదప్పుడు యియ్యరట. అందరు వికమత్యముకై ప్రయత్నించుచుండ ఈ సంఘమువారు ఇట్టియేర్పాట్లను వొనర్చుట మంచిదికాదని నా అభిప్రాయము.

నెల్లూరు. చె. వెంకటరత్నం శర్మ.

జర్మను నౌకలు.

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 17 — యుద్ధమువలన జర్మనీ లోని పరిశ్రమలకు కలిగిన నష్టమునకంటె జర్మనీవారి నౌకా వ్యాపారమున కత్యధికమగు నష్టము కలిగినదని కొలలోను గణి టుపత్రిక విచారించినదని యొక తంలివార్త వచ్చినది. పోర్టు గలునుండి మొన్నటి మెయిలు స్టీమరులో వచ్చిన వార్తాప్రతి కలలో నిటుల ప్రకటింపబడినది పోర్టుగినువారు పట్టుకొనిన జర్మనీవారి నౌకలనుగూర్చి పోర్టుగిను పార్లమెంటులో ఆర్థిక మంత్రిగా రిటులనుడివిరి. "పోర్టుగిను శేఫులలోను గోవారేపు లోను మనచే నిర్బంధింపబడిన జర్మనునౌకల నద్దెకిమ్మని ఈ సంవత్సరారంభమున ఇండియా దొరతనమువారి రడిగిరి. దీనిని గూర్చి ఇంగ్లాండు దొరతనమువారికిని మనకును ఇటు లేర్పాటు జరిగినది. స్టీమరుల స్వావ్యము మనకేయుండుట. వానిని మనము యుద్ధము జరుగునంత కాలమును యుద్ధము ముగిసిన 6 నెలలవర కును మనము ఇంగ్లాండువారి కద్దె కిమ్మట; అందులకు వారు టన్నుకు (పెట్టు) 14 పిల్లింగుల 3 పెన్సులవంతున మన కిద్దెనిచ్చుట - ఆ నౌకలకు మన మే నామకరణములను చేయుట. ఆ నౌకలలో, పోర్టుగినువారే నావికు లుగా నుండుట వారికి ఇంగ్లీషువారు వారి నౌకాదళము వారి కిచ్చుచున్న రేటుప్రకారమే జీతముల నిచ్చుట." ప్రపంచ మందు ఏ దేశమువారును గూడ నౌకాదళమువారి కింత హెచ్చుగా జీతము లిచ్చుటలేదు. పోర్టుగినువారు జర్మనుల నౌకలను 72 టిని పట్టుకొనిరి. వానిలో 51 నౌకలను వారు ఇంగ్లాండు వారి కద్దెకిచ్చెదరు. ఒక్కొక్క నౌకలో 45 గురు పోర్టు గినువారు నావికులుగా నుండురు. ఈ రీతిగా 2300 మంది పోర్టుగిను నావికులు బ్రిటిషు నౌకాదళమున చేరుట యొక లాభము క్కలగుచున్నది. మరియు 51 నౌకలుగూడ పనికి దొరుకుచున్నవి. పోర్టుగినువారు బ్రెజిల్లోగూడ వ్యాపార ము చేయుటకు నౌకల నేర్పరుచుచున్నారు. యుద్ధానంత రముగూడ జర్మనులకు మరల సహకారము కలుగనీయకుండ వీరే వ్యాపారమును సాగింతురని తెలియుచున్నది.

మద్రాసు కార్పొరేషన్
నో టీ సు.

నీటిపనులు.

సెప్టెంబరు నెల 21 తేదీ గురువారమునాటి ఉదయము 6 గంటలు మొదలు సెప్టెంబరు నెల 22 తేదీ శుక్రవారమునాటి ఉదయము 6 గంటల పర్యంతము కాగల 24 గంటల కాలమునందును నీటిని అధిక వేగముతో వదిలి మాదిరి చూచు టకు నిశ్చయింపబడినది. కావున ప్రతివారినను ఆనాటిదినమున నీటికొళాయిలను తెరచి ఉంచి నీటిని వృధాగా పోనీయక జాగ్రత్తగా కాపాడి కార్యతంత్రులకు సహాయపడుదురని కోరబడు చున్నారు.

[556] జె. సి. మొలోని, ప్రసిడెంటు.

సర్వవృత్తిక విష సందేవిని.
నూరు (100) రూపాయలు బహుమతి.
ఏద్యుచు వచ్చువారు! నవ్యుచు బోదురు!!

తేలుకొండిపోటు వలన, మంట పోట్లకు తగిన పరిహారమును బొంద లేకమిగులకష్టపడువారలకై మేమి యావధమును గని పెట్టితిమి. కుట్టిన పోట నీమందును దైర్ఘ్యకౌశల ప్ర కార ముపయోగించిన ఒకటికొక్కడు నిమిషములలో మంటలు పోట్లుపో వును. ఈయావధమునందు గుణము లేదని ఋజువు చేయు వారలం,

మా యావధమును మాకు తిరుగపంపి తమకు నెలకైన మొత్తమును రాబట్టుకొనుటయే గాక (100) నూరురూపాయల బహుమతి నందుటకును నర్హులగుదురు.

నెల 2 నీసాలు గల ప్యాకెట్టు 1.88 అ. పోస్టేజి 3 అణాలు. ఒకటేకడవ (2) ప్యాకెట్టు తెప్పించుకొన్న పోస్టేజి ఉచితము.

- 1 దజ్జ ప్యాకెట్టులకు పోస్టేజితో రు 5.0.0
- 1 దజ్జ ప్యాకెట్టుకొన్నవారికి (1-8-0) వెలగఁ ఛాకసల్ ఫౌకటక్ పేనా ఇనాము.
- స్వాంపిల్ కోరువారు అర్హులై ప్రాంతు పంపవలెను.
- టి. సీతారామ మొదలియారు.
- 3. కందప్ప మొదలిపిడి, తిరుపల్లి క్కె.టి, మదరాస్.

1000 కూపాయలు బహుమాన మియ్యబడును.

469

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరి మురబ్బ

ఈ మురబ్బను సాలామిసిరి కాదని రుజువుపరచువారికి 100 కూపాయలు బహుమానముగా ఇయ్యబడును. అట్లు రిజిస్టర్ డు.

ఈ సాలామిసిరి మురబ్బవల్ల ధాతుపుష్టికలుగును, స్వస్థస్థితిము మానును, ధాతువు మూత్రముతో కలసిపోవుట మానును, నీగురుకు మానును, బహుమూత్రవ్యాధి మానును, విశేషబలము కలుగును, రక్తము కృద్ధియగును, ఆకలి యెక్కువ యగును, చక్క-గ చురుచువచ్చును. సాలామిసిరి అనునది ఒకజాతిపండు. ఇది కాబూర్, కాంచనూర్ దేశములలో వ్రేగుచున్నది. అక్కడి జనులు ఈపండును తిశేషముగా తినుటవలన మనదేశపు 4 గురు మనుష్యుల బలము ఆదేశము: ఒకచునికి ౧౭ గలదు. వైయ్యవ్యాస సేవించి మంచి బలము పొందుటకై గొప్ప మందులతో చేర్చితమారు చేయబడియున్నది. 1 డబ్బాను 15 గోజులు ఉపయోగించిన దానివల్ల పూర్తిగగుణము కలుగును. 2-3 డబ్బాలు ఉపయోగించినచో జన్మాంతరము వరకు గుణమిచ్చును. అనుపాన ప్రతీక పార్శ్వలతో పంపబడును.

15 తులాలు, డబ్బీ వెల రూ. 2-0-0. తపాలఖర్చు 1-3 డబ్బాలకు 6 అణాలు. డి. మన్నాలాల్. ఢిల్లీ వైద్యులు, నె 5, అవన్యూరోడు, బెంగుళూరు సిటీ

మోనపోకుడు

శుక్లార్థస్థితియగుండ చేయు ర గులను తక్కువధరలకుగాని మోనపోకుడు. అట్లు తుప్పపట్టుకుండ చేయునది యొక్కటియే

వెయిలెన్ డవ్ అండు కంపెనీవారి "బిటు మాస్టిక్ సాల్యూషన్." Wailes Dove & Company's "Bitumastic Solution."

దీని వంటెనలకు కప్పలకును నుపయోగించుటకు ప్రపంచమంతట చాల మంచిది. దీని సాధారణముగా రైలువే కంపెనీలును మ్యూనిసిపాలిటరు వచ్చికు వర్కునారు బొగ్గుగనలనారు హాగనులనారు ప్రపంచమందంతట ఎక్కడి చూచినను వాడుచుందురు. దానిపోవుటగాని పగిలిపోవుటగాని యుండదు.

వెల రూ. 56-0-0

పోలు ఏజెంట్లు:—డి సాల్ థాడియా ఇండస్ట్రీయల్స్, లిమిటెడ్.

ది రిలీయన్సు ఫౌండ్రీ అండు ఇంజనీరింగు వర్కు.

తపాలపెట్టె నెం. 558 రు,

మదరాసు

(ప్రె కామ్మోన్స్ గౌరవనీయుడు ఈకత్రిక పేరుకూడ నుదాహరింప గోరుచున్నాము.)

180 పుటల పుస్తకము ఉచితము

ఆంగ్లమున కాశ్యతముఖమున పొందుట స్వాభావిక మైన కొన్ని విధులను అనుసరించుట వలననే కల్గుచున్నది. ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆంగ్లసూర్యమున కలగజేసి శరీరశాస్త్రమును దృఢగాత్రమును ఆయుర్వైద్యుని ఇష్టించు నా, ఈ పుస్తకము ఇనాముగా నీయుటకును. పోస్టు చార్జి యు మేమే భరిచిపంపెదము. వెంటనే వ్రాయును 219 వైద్యశాస్త్ర మునిశంకర్ గోవిందజీ, ఆంధ్రకవిగ్రహ బొంబాయి 156, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

ఎంపయరు ఆఫ్ ఇండియా

తెఫ్ అన్యూరెన్సు కంపెనీ, లిమిటెడు బొంబాయి.

మదరాసు రాజధానికి ముఖ్యప్రతినిధి వారి ఆఫీసు- థియాసాఫికల్ బేంకు మందిరము.

పోస్టు బాక్సు 903, అడయారు, మద్రాసు.

పట్టణములో

"న్యూ ఇండియా" మందిరములు

13-14, సెకండు లైను బీచ్, మదరాసు.

ప్రిమియములు పట్టణములోనున్న ఆఫీసు మందిరముల ల్లించవలెను. విశేషములు ఇచ్చటనే తెలిసికొనగలుగును. మని ష్రులు చెప్పేలు ఇన్వ్యూరెన్సులు అడయారులోని ముఖ్య ప్రతినిధిగారి పేర పంపబడవలెను.

ఎలెంట్లు కావలెను.

554

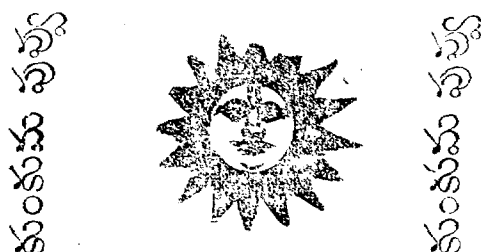
కావలసినవారు } చి. పి. వాడియా } ముఖ్యప్రతినిధి } ఏరికి వ్రాయవలెను.

కలియుగ కల్పవృక్షము.

కృతయుగమందు కల్పవృక్షము చునుష్యులకోరిక లను నెరవేర్చుచున్నట్లు ఈకలియుగమందు మానవజాతి యొక్క ఈతిభాదలను తీర్చి ఆయురారోగ్యై శ్రీశ్రీర్యంబు లనిచ్చునది మన వైద్యవిద్యకాపు స్థకముకోరికవారికి

ఉచితముగా పంపబడును రాజవైద్య నానాయక జీవితకీ, ఆయుర్వేదము బొంబాయి. 20 చీనాబజారురోడ్, మద్రాస్.

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావస్తవదొరకును. కొనువారు సూర్యమార్కును గమనింపును. కరస్పాక్ డెన్సు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్ నారాయణ అండు కంపెనీ, (53) 21. హమ్మంబీడి, బొంబాయి.

"ఇందుమతీ పరియణము."

కుమార ధూర్జటి ప్రణీతంబగు చక్కని ఆంధ్రకావ్యము. వెల రు. 0-10-0.

"అప్పారాయ యశశ్చంద్రోదయము."

ఆణివిల్లి వేంకట సోమ మూడి మహాకవి ప్రణీతము. సం స్కృతము; అలంకార శాస్త్రము. వెల రు. 2-0-0.

ఈ రెండు గ్రంథములను ఏక కాలమందు కొనగోరు విద్యార్థులకును పుస్తకభాండాగారములకును ఈ 1916 వ సంవత్సరము అక్టోబరు నెలాఖరు వరకు సగము వెలకేను బడును. వలయువారు:—

"మేనేజరు" మునునూరు సంస్థానము,

నూజిడు, కృష్ణాజిల్లా

జై ప్రియ స్నాన్ బ్రహ్మణ

నిత్యకర్తాప్తము

సస్యశాస్త్రప్రయోగము. 320 పుటలు వెల 1-4-0.

ద్విజాతులు అనశ్యమాచరింపదగిన, స్నాన, సంధ్యానం ద, జాసాన, బ్రహ్మయజ్ఞ, దేవతార్చన, వైశ్వదేవ, అతిథి పూజలును, వానికి సంబంధించిన శస్త్రధారణవిధి, స్థానికావిధి, సముద్రస్నానవిధి మొదలగు ఇతర విషయములు దాదాపు అర విషయములు ఆంధ్రప్రయోగముతో వివరముగ నిందుగలవు. దాదాపు 3 నేల గ్రంథములు ఖర్చయినవి.

2 సదాచారము - శాంధ్రతాత్పర్యము. ౧-౮-౦. ఈ రెండుగ్రంథములు ఒకపర్యాయము కొనువారలకు ౨-౮-౦ లకే ఇచ్చెదము. ఇవిగాక భారతభాగవతాది గ్రంథములు, హత యోగప్రవీణి కాది గ్రంథములు, తొట్టితైత్తిర్యగ్రంథములు, ఇతర వైదికగ్రంథములు, గానాత్రి, ప్రాతీస్సంస్కృత, జగద్గురు ఆది శంకరాచార్యులు, యున్న గుంటుములు మాదగ్గర లభించును. వలయువార లీవిధముగా వ్రాసికొనునది.

మానేజరు స్వధర్మప్రకాశిని, గుంటూరు లేక

డి. వి. శర్మ పూల్ల, కృష్ణాజిల్లా అవి వ్రాసేది.

ఆంధ్రమహాభాగవతము వచనము

ఇయ్యది అతి సులభ శైలిలో శ్రీలకు బా లురకు కూడ తెలియునటుల వ్రాయబడియున్నది. వేదాంత విషయములు యిరుదులో మెండుగా ను న్నను బాగుగ వివరింపబడి యుండుటవలన చదువు వారికి మనోహరముగ నుండును. ఇందు ఆయా సందర్భములకు తగిన చిత్రపటములును చేర్చబడి యున్నవి. ఇప్పటికి దశమస్కంధము పూర్తి అయినది.

Table with 2 columns: Item description and Price. Items include ప్రథమద్వితీయ స్కంధములు, తృతీయ చతుర్థ స్కంధములు, చతుర్థ పంచమస్కంధములు, షష్ఠ సప్తమస్కంధములు, అష్టమ నవమస్కంధములు, దశమస్కంధము ప్రథమభాగము, ద్వితీయభాగము.

235 ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అండుకో, ఆనందా ముద్రాలయాధికారులు, మద్రాసు.

ప్రపంచ చరిత్ర

(వ్యాఖ్యసంపాదక జెలుకొండ)

గ్రంథకర్త గా మరీసర్వోత్తమరావుగారు, ఎం.ఏ.

లోకములో ఎన్ని రాజ్యములూ కలిగినవి. గలించినవి. ఎందరో రాజులు పుట్టివారు, గిట్టివారు. ఎన్ని మోజాతులు మనినవి, చనినవి. ఎందరో మహామహాపులు జన్మించివారు. నిర్యాణ మందినారు. జరిగిన యుద్ధములకు లెక్క లేదు, ప్రబలిన మతములకు మితిలేదు. అయిన మార్పులకు ఆంతము లేదు. పట్టణములు పట్టెలైనవి. పల్లెలు పట్టణము లయినవి. రాజ్యములు అశేవులైనవి. అడవులు రాజ్యములైనవి. అనాగ రిమలు నాగరికు లైనారు, నాగరికు లనాగరికు లైనారు. ప్రభువులు అంకితు లైనారు, అంకితులు ప్రభువులైనారు. ధనవంతులు దర్బారు లైనారు, దర్బారులు ధనవంతు లైనారు. జ్ఞానవంతు లంపకాకమునబడినారు, అంధకారమునబడినారు జ్ఞానవంతు లైనారు. ఈ యంతరంగీని రెండే కాకణములు - కాలము, మానవుడు. 6 సంవత్సరములు 2.0.0.

ఎప్పుడెప్పుడు ఎచ్చెచ్చెచ్చు వివి విధముగా ఈరెండు కాణములు పనిచేసినవో తెలిసికొనుటకు ఎన్నోవిక ఇష్ట ముండదు? ఎన్నోవిక కుతూహల ముండదు?

ఆ యిష్టమును పూర్తి చేయునది మా ప్రపంచ చరిత్ర. ఆ కుతూహలమును సంతృప్తి ప్రిపరచునది మా ప్రపంచ చరిత్ర. ప్రపంచచరిత్రా కార్యాలయము 145, టంకసాల వీధి, మద్రాసు.

అమృతాంజనము

సర్వవిధములైన నొప్పులకు సంజీవిని.

మీ గృహమందు తప్పక ప్రతిదిన ముండవలసిన అంజనము అమృతాంజనము.

తలనొప్పి, కాళ్లనొప్పులు, కీళ్ల పోటు, వాయువు నొప్పులు, దగ్గు, పడిసెము, బెణుకులు, గాయములు, వంటిపోటు, తేలు కాటు, ఉబ్బులు, తిమ్మరలు, వాపులు, ఇవి యవి యననెల ?

సకలవిధభాధలకు ఉపయోగమగు

అమృతాంజనము సిద్ధాంజనము

దేహరోగ్యమునకు భంగముకలిగించు అన్ని విధములగు నొప్పులకు మా అమృతాంజనము లోకవ్యాపితమైన దివ్యామృత మని లక్షల కొలది జనులు పొగడి యున్నారు.

వెల 8 అణాలు మాత్రమే.

తేలుబాధను తొలగించుటకు నిరుపమానమైన దని

వేటుగా చెప్పుకొంటేడు.

అమృతాంజనము

దివ్యాంజనము.

అన్ని నొప్పులకు వరమామృతము.

వేసవేలు విక్రయము.

అమృతాంజనముయొక్క శ్రేష్ఠతకై నాగపురము వస్తువదర్శనసంతలో వతకము బహుమతిగా నీయబడినది.

అనేక గొప్పగొప్పవాళ్లచే వేలకొలది యోగ్యతాపత్రములను బొందినది అమృతాంజనము.

అమృతాంజనము డిపో వారి మందు లనేకములు గలవు.

కోరిన క్షేత్రలాగు నుచితముగ బంపబడును.

దంతచూరము

వంటినొప్పులకు మంచిపొడుము. నువ్వున గలిగియుండును. వెల స్వల్పము.

డబ్బీ 1-కి వెల 0-2-0 మాత్రమే.

దంతశూలహరి

నొప్పిగలచోట దూదిని మంచులోతడిచి

తట్టిన నొప్పినివెంటనేమాన్పును.

సీసా 1కి వెల 0-8-0 మాత్రమే

జీరరసాయనము

ఆకలిలేకపోవుట, అగ్నిమాంద్యము, పులిబద్ధము మొదలగువానికి మంచిమందు.

25 మాత్రలుగల డబ్బీ 1కి వెల 1-4-0

గజికితైలము

దిన్న పిల్లలకు మంచిమందు. ఈ తైలము పాలుగుపూటలురాచినతప్పకపనిచేయును

డబ్బీ 1కి వెల 0-8-0 అణాలు.

వగుళ్ళకు తైలము

అజీకాస్య, అజీనేతులు, చర్మము, కారకమువలనను శీతగాలివలనను కలిగినను కారుటయు, జలపుట్టుటయు సంభవించును. ఈతైలమును రాచిన వగుళ్ళుమానిజల పోయి మంచిచర్మము రాగలను. వగుళ్ళ నొప్పియు నయమగును. స్వల్పక్రియము. వెల డబ్బీ 1-కి రు. 0-6-0. ఏ. పి. కేసు.

మోహినీ తైలము

మెదడుకు, కండ్లకు చలువజేయును. నెండుకలు నునుపుదేరును. కురులు పెరుగును.

5 తులముల నూనెగల సీసా వెల 0-12-0

మూలశంకకు తైలము

మూలశంకవలన ఆసనమువద్ద చర్మము లావు బారిమొలకలర్పడి యుమిత బాధగలుగును. డబ్బీ 1-కి వెల 12-0 మాత్రమే.

కలరా మూతలు

కలరాతగిలినవెంటనే మంచుతినుట ఆవశ్యకము. కలరాకు బహుశ్రేష్ఠమైనది.

12 మాత్రలు డబ్బీ 1-కి వెల 0-6-0.

తేలుమందు

ఈ మందును కుట్టినచోటరాచిన బాధ మాయమగును. ప్రతియింట నుండదగినది. సీసా 1-కి వెల 0-8-0 అణాలు మాత్రమే.

వజ్రగుళికలు

ధాతుపుష్టికి, బలమునకు, రక్తవృద్ధికి, శక్తికి, వజ్రాయుధము.

20 మాత్రలుగలడబ్బీ 1కి వెల 1-0-0

రోమహరి.

ఈభస్మమును నీటిలో గట్టిగా కలిపి కట్టించిన, రోమములు తొండు నిమిషముల లో మొదలంట రాలిపోవును. దీనివలన చర్మము నలుపెక్కదు. మంటయుండదు. డబ్బీ 1-కి రు. 0-8-0. ఏ. పి. యో 0-12-0.

తామర తైలము

తామర, తిల, వినుగుగజ్జ, దురది, రసికారుట మొదలగువానికి మంచిమందు.

డబ్బీ 1-కి వెల 4 అణాలు మాత్రమే.

జ్వరహరి

చలిజ్వరము, విడుపుజ్వరము, మన్యజ్వరము మొదలగునను జ్వరములకుదివ్యావధము. సీసా 1కి వెల 0-12-0 అణాలు.

కర్ణశూలహరి

5,6 బొట్లను చెవిలోపొసిన బాధతగ్గును. మంటయుండదు. త్వరలో మాన్పును. సీసా 1కి వెల 0-6-0 అణాలు మాత్రమే.

సుఖభోగి మూతలు.

కొరుకు ఫవాయిమేహములకు ఈమూతలు బాగుగ పనిచేయును. వీనిని తినుచువుండు వడిన చోట సుఖభోగి తైలమును రాయవలయును. ఇవి రక్తకుద్ధికి మేహకారక బాధ్యములకు కూడ చాల ఉపయోగకారి. 20 మాత్రలుగల డబ్బీ 1-కి వెల రు. 1-0-0.

సుఖభోగి తైలము

డబ్బీ 1-కి రు. 1-0-0. ఏ. పి. ఫహా 1-4-0 అన్ని విధముల వణములకును, కొరుకు పుండ్లకును ఈ తైలము ఉపయోగించును. ఈతైలమును రాచిన పుండ్లు మానును. కొలికి మూతలను తినవలయును.

అమృతాంజనము డిపో,

109, ఫ్రెరిరోడ్డు, భాద్రి బొంబాయి. } 6, తంబుశెట్టివీధి, జార్జ్టౌను, చెన్నపురి.